

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum 15 oktober 2020
Onderwerp Besluit op uw Wob-verzoek

Ons kenmerk
3033720

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte

In uw brief van 14 april 2020, ontvangen op 15 april 2020, hebt u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om alle informatie omtrent, kort gezegd, besluiten en uitspraken van kabinet en ministers over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.

Allereerst verwijst u in uw brief naar meerdere 'besluiten en uitspraken' van verschillende bewindspersonen, waaronder de minister-president, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de minister van Justitie en Veiligheid, over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.

Vervolgens geeft u achtereenvolgens een opsomming aan voorbeelden van informatie die u wenst te ontvangen. Ik citeer uit uw brief van 14 april 2020:

- "Welke alternatieven ministers voor de ingrijpende besluiten/uitlatingen overwogen en beoordeeld hebben."
- "Wat het nut en de noodzaak van deze voor erediensten en kerkelijke activiteiten erg nadelige en rigide besluiten zijn."
- "Op welke adviezen/analyses/informatie ministers zich gebaseerd hebben en wat de inhoud van deze adviezen/analyses/informatie is."
- "Wanneer minister(s) voor het eerst met kerken over coronavirus en risico's van coronavirus voor kerkgangers overlegd hebben."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die ministers ertoe bracht om kerken te adviseren, kerken als richtlijn te geven maximaal 100 mensen in een kerkgebouw toe te laten."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die ministers ertoe bracht om het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen te beperken tot 30."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die minister Grapperhaus bracht tot de op 23 maart 2020 gedane uitlatingen over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen."
- "Informatie over de opmerkingen van minister Grapperhaus in het Reformatorisch Dagblad over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. Ook informatie waarom minister Grapperhaus het nodig vond deze uitlatingen te doen."
- "Door RIVM gemaakte inschattingen van risico's voor de volksgezondheid van het houden van erediensten, catechisaties en jeugdwerkactiviteiten in kerkelijke gebouwen."

- “Door RIVM opgestelde informatie over coronabesmettingen die in kerkelijke gebouwen (zouden) zijn opgelopen.”
- “Correspondentie van ministeries (ambtenaren) en ministers over besluiten en uitlatingen van het kabinet/ministers aangaande het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.”

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 30 april 2020, met kenmerk 2900714. De brief is per abuis gedateerd op 19 maart 2020.

In de brief van 12 mei 2020 is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 10 juni 2020.

In een telefoongesprek met een medewerker van mijn ministerie op 6 juli 2020 bent u geïnformeerd dat zorgvuldige behandeling van uw verzoek meer tijd vergt. U hebt in het telefoongesprek aangegeven in te stemmen met het uitstellen van de beslistermijn tot 1 september 2020. Dit is bevestigd bij brief van 8 juli 2020, met kenmerk 2968066. Helaas is het niet gelukt om binnen deze termijn een besluit te nemen.

In een telefoongesprek op 10 september 2020 is door een medewerker van mijn ministerie aangegeven dat de besluitvorming zich in de laatste fase bevond en dat ernaar werd gestreefd om op zo kort mogelijke termijn een besluit te nemen.

U hebt mij bij brief van 1 oktober 2020 in gebreke gesteld en mij een termijn gegeven van twee weken om op uw Wob-verzoek te besluiten.

Ik verontschuldig mij voor de tijd dat u op het besluit hebt moeten wachten. Hierbij ontvangt u uw besluit.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de [bijlage 1](#).

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 29 documenten, waarvan sommige documenten één of meerdere bijlage bevatten, aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als [bijlage 2](#) bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Besluit

Ik heb besloten om deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u hebt verzocht gedeeltelijk openbaar te maken. Voor zover documenten niet geheel voor openbaarmaking in aanmerking komen, vindt u hieronder een motivering bij het onderdeel 'Overwegingen op grond van de Wob' in deze brief.

Toelichting vooraf

U vraagt om openbaarmaking van informatie over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. U verzoekt dit in het licht van de maatregelen die het kabinet heeft genomen ter voorkoming van verdere verspreiding van Covid-19.

Binnen het kabinet ben ik als de minister die verantwoordelijk is voor het beleidsterrein Erediensten het eerste aanspreekpunt voor de contacten met de kerkgenootschappen. Ik heb mij in die hoedanigheid vanaf het begin van de Covid-19 crisis ingespannen om blijvend in gesprek te zijn met de vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen over de overwegingen achter de genomen maatregelen. De kerkelijke koepelorganisaties hebben vier met mij afgestemde gezamenlijke communicaties opgesteld, waarin zij hun achterban hebben

opgeroepen om fysieke religieuze bijeenkomsten zoveel mogelijk te beperken en deze diensten digitaal te laten plaatsvinden of uit te stellen. Tot slot ben ik mij, door mijn werkbezoeken aan religieuze instellingen en kerken en de vele gesprekken met vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen de afgelopen periode, er ten zeerste van bewust dat de maatregelen ingrijpende gevolgen hebben gehad voor de kerkgemeenschappen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Aangetroffen documenten en doorzending Wob-verzoek

Alvorens in te gaan op de beoordeling van de documenten op grond van de Wob, geef ik u hieronder een toelichting op de zoekslag die heeft plaatsgevonden naar aanleiding van uw Wob-verzoek en de documenten die ik in dat kader binnen mijn ministerie heb aangetroffen.

In uw verzoek benoemt u verschillende en vrij specifieke voorbeelden van informatie waarover u documenten openbaargemaakt zou willen zien, bijvoorbeeld een RIVM analyse over de risico's van jeugdwerkactiviteiten in kerkelijke gebouwen. Ter beantwoording van uw Wob-verzoek heb ik gezocht in documenten die over het beleidsterrein Erediensten op mijn ministerie aanwezig zijn. Ik heb daarbij niet over alle door u genoemde specifieke onderwerpen documenten aangetroffen. De Wob kent ook geen verplichting om informatie te vervaardigen die niet in bestaande documenten is neergelegd.

Daarnaast merk ik op dat een deel van de door u gevraagde informatie reeds openbaar is. De maatregelen ten aanzien van het beperken van het maximaal aantal aanwezigen bij (religieuze) samenkomsten zijn o.a. gebaseerd op de adviezen van het Outbreak Management Team van het RIVM. Deze adviezen zijn te raadplegen via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/omt>.

Aangezien het Covid-19 virus een bedreiging vormt voor de volksgezondheid en het beleid ten aanzien van de bestrijding van het virus daardoor primair op het beleidsterrein van de minister van VWS ligt, heb ik daarin aanleiding gezien om uw Wob-verzoek door te zenden aan de minister van VWS. De Minister van VWS zal hierover een separaat besluit nemen.

Op grond van de Wob kan ik alleen besluiten over openbaarmaking van documenten die onder mijn ministerie berusten en die niet reeds openbaar zijn. De toelichting hierboven brengt mee dat de informatie die bij mijn ministerie is aangetroffen en die onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt - gecategoriseerd weergegeven - bestaat uit; afstemming met de kerkgenootschappen over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen, juridische analyses over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen en ambtelijke afstemming over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen tussen ambtenaren van mijn ministerie onderling en met ambtenaren van andere ministeries. Deze documenten heb ik ter beantwoording van uw Wob-verzoek beoordeeld. Over andere onderwerpen dan hiervoor genoemd, heb ik op mijn ministerie geen documenten aangetroffen.

Overwegingen op grond van de Wob

Algemene overweging

Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11. Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker.

Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daar om verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Ik zal de overwegingen over het al dan niet openbaar maken van de aangetroffen documenten hierna per weigergrond bespreken.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In veel documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren van mijn ministerie of andere ministeries en derden van buiten het ministerie die bij het opstellen van de communiqués betrokken zijn geweest. Het gaat om persoonsgegevens zoals namen, initialen, telefoonnummers, e-mailadressen, functies, kamernummers of andere informatie die raakt aan de persoonlijke levenssfeer van degenen die in de documenten staan vermeld.

Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dat het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt in deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is daarbij het volgende van belang. Uitgangspunt is dat het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich verzet tegen openbaarmaking van de namen van ambtenaren die niet uit hoofde van hun functie in de openbaarheid treden. In dit geval zijn er geen omstandigheden om van dat uitgangspunt af te wijken. Daarnaast heeft openbaarmaking van de directe contactgegevens van ambtenaren naar mijn oordeel beperkte toegevoegde waarde, omdat de algemene contactgegevens van mijn ministerie reeds openbaar zijn. Die beperkte toegevoegde waarde weegt niet op tegen de potentiële hinder die ambtenaren ervan kunnen ondervinden als hun directe contactgegevens voor eenieder openbaar zijn.

Voor zover het de persoonsgegevens betreft van derden die niet uit hoofde van functie in de openbaarheid treden, sluit ik aan bij de hierboven uiteengezette motivering.

De namen van ambtenaren die zichzelf uit hoofde van hun functie in de openbaarheid presenteren, maak ik conform de vaste jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State wel openbaar. Dat geldt niet voor de directe contactgegevens van deze ambtenaren. Van de persvoorlichters maak ik de namen én contactgegevens openbaar, nu deze reeds zijn gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl). Zie voor het overzicht van de contactgegevens van de persvoorlichters van het ministerie van Justitie en Veiligheid: <https://www.rijksoverheid.nl/persinformatie-ministerie-van-jenv/woordvoerders>.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "10.2.e".

Voorkomen van onevenredige benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

De documenten 3, 13, 14, 22, 24, 25, 26, 28 en 29 bestaan uit e-mailberichten waarin gemaaild is vanuit of aan algemene e-mailboxen. Ik maak de namen van deze e-mailboxen niet openbaar op grond van artikel 10, tweede lid aanhef en onder g, van de Wob. De e-mailboxen zijn namelijk bestemd voor intern gebruik en ik wil voorkomen dat (het functioneren van) mijn ministerie onevenredig benadeeld wordt wanneer de e-mailboxen door derden buiten de overheid voor andere doeleinden worden gebruikt zoals bijvoorbeeld het versturen van spamberichten.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond in relatie tot de namen van de algemene e-mailboxen, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "10.2.g".

Daarnaast heb ik het documenten 3B en 4A (document 4A is gelijk aan document 3B) en document 21A integraal geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob. De documenten betreffen verslagen van twee conference calls tussen mij en kerkelijke vertegenwoordigers.

Gelet op de aard en de inhoud in deze verslagen staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking van de gevraagde informatie zou namelijk de betrokkenen, alsmede mijn ministerie onevenredig benadelen. Ik acht het van belang dat er ruimte is voor de betrokkenen bij dergelijke bijeenkomsten om in vertrouwelijkheid informatie, zorgen en standpunten uit te wisselen. Indien dergelijke informatie echter vervolgens openbaar gemaakt zou worden op grond van de Wob, ontstaat het risico dat in de toekomst wordt afgezien van deelname aan dit soort bijeenkomsten. Dit zou het functioneren van mijn ministerie en het vormen van beleid met betrekking tot de aanpak van het Covid-19 crisis ernstig kunnen belemmeren. Het belang van betrokkenen bij het voorkomen hiervan weegt ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moet worden begrepen: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen. Deze beperking is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren bij de beleidsvorming en voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

Onder een persoonlijke beleidsopvatting wordt verstaan: 'een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten' (artikel 1, sub f, van de Wob).

De documenten 1, 3, 3A, 3B, 3C, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 7C, 7D, 8, 8A, 9, 9A, 9B, 10, 11, 12, 13A, 14, 14A, 14B, 16, 16A, 17, 18, 19, 19A, 20A, 21A, 22, 22A, 22B, 22C, 23, 23A, 24A, 24B, 25A, 25B, 26, 27A, 28, 28A, 28B, 28C, 29, 29A-29F zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Deze documenten betreffen verslagen, nota's, adviezen, e-mailberichten tussen ambtenaren van mijn ministerie onderling en met ambtenaren van andere ministeries, concepten, waaronder concepten voor spreeklijnen en concepten van de beantwoording van een Kamervraag. In deze documenten zijn meningen, opinies en voorstellen van ambtenaren opgenomen. Ik verstrek daarover geen informatie.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Ten aanzien conceptversies van documenten merk ik op deze zijn opgesteld met het oogmerk van intern beraad en afstemming. Voor zover van deze conceptdocumenten reeds een definitieve versie beschikbaar is en de definitieve versie openbaar is, geldt dat de informatie in de conceptversies welke is opgenomen in de definitieve versie daarvan, daarmee reeds openbaar is. De delen in de conceptdocumenten welke niet of afwijkend zijn opgenomen in de definitieve versies, dienen te worden aangemerkt als opvattingen, adviezen en conclusies welke moeten worden gekwalificeerd als persoonlijke beleidsopvattingen. Deze (niet reeds openbare informatie uit de) conceptdocumenten wordt om die reden niet openbaargemaakt. Ook zogeheten Q&A's en spreeklijnen worden om deze reden niet openbaar gemaakt. Voor zover uitgesproken zijn deze immers reeds openbaar en voor het overige worden zij geacht persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad te bevatten.

In de voor intern beraad bestemde nota's ter voorbereiding van de conference calls (documenten 3A, 3C, 20A, 25A, 25B, en 27A) is sprake van feitelijke informatie, die zodanig verweven is met de persoonlijke beleidsopvattingen van de betreffende ambtenaren, dat de feitelijke informatie hiervan niet los kan worden gezien. Voorts geldt voor de overige in die documenten opgenomen informatie, dat na weglating van de niet openbaar te maken informatie geen samenhangende en zinnige informatie overblijft die voor openbaarmaking in aanmerking komt. De openbaarmaking van die documenten wordt dan ook geheel geweigerd.

Tot slot heb ik mij ten aanzien van het onderwerp religieuze samenkomsten tijdens de Covid-19 crisis ook laten adviseren door de landsadvocaat. Die advisering heeft schriftelijk plaatsgevonden. Dit document, opgenomen op de inventarislijst met nummer 19A, bestaat uit juridische analyses, conclusies en aanbevelingen van de landsadvocaat. Deze informatie is aan te merken als intern beraad bevattende persoonlijke beleidsopvattingen. De documenten afkomstig van de landsadvocaat zijn ook volgens vaste jurisprudentie op gelijke wijze als interne juridische adviezen opgesteld met het oog op intern beraad (zie bv. ECLI:NL:RVS:2011:BT2132, AB 2011/344 en ECLI:NL:RVS:2018:1258, AB 2018/225). Dit geldt te meer nu de landsadvocaat vanuit een bijzondere expertise is gevraagd om te adviseren over het onderwerp en daarbij geen eigen belang vertegenwoordigt. Voor zover er ook feitelijke informatie in de documenten van de landsadvocaat staat, is die informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien.

Gelet op de aard en inhoud van de documenten, acht ik het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob over deze persoonlijke beleidsopvattingen informatie te verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "11.1".

Buiten reikwijdte

Het document met nummer 7B is evenals nummers 7A, 7C en 7D een bijlage bij de e-mailreeks in document 7. Dit document valt gezien het onderwerp, geestelijke verzorging in relatie tot de Covid-19 crisis, niet onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek. Dit document heb ik om die reden niet aan de hand van de Wob beoordeeld.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

De openbaarmaking van de documenten met nummers 3A, 3B, 3C, 4A, 13A, 16A, 20A, 21A, 24B, 25A, 25B en 27A heb ik integraal geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid aanhef en onder g, van de Wob, dan wel op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob. Voor deze documenten geldt bovendien dat deze informatie bevatten die buiten de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt, zodat die onderdelen van de documenten die aan de hand van de Wob heb beoordeeld.

De documenten met nummers 2, 3, 11, 13, 16, 20, 24, 25 heb ik gedeeltelijk openbaar gemaakt, maar deze documenten bevatten tevens informatie en opmerkingen van ambtenaren die niet zien op het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. Deze passages heb ik om die reden onleesbaar gemaakt en gemarkeerd met "buiten reikwijdte Wob-verzoek".

Reeds openbare stukken

De documenten 15B en 29G zijn reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar. De Wob is niet van toepassing op documenten die reeds openbaar zijn.

Het document met nummer 15B, het eerste gezamenlijke communiqué van de koepelorganisaties over religieuze en levensbeschouwelijke bijeenkomsten, kan worden geraadpleegd via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/03/31/gezamenlijk-communique-koepelorganisaties>

Het document met nummer 29G, het antwoord op de Kamervraag van GroenLinks over het verbieden van religieuze bijeenkomsten, kan worden geraadpleegd via de website Overheid.nl: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-2716.html>

De definitieve versie van de Q&A in document 10 is in het verleden op de website rijksoverheid.nl geplaatst en daarom reeds openbaar, maar deze Q&A staat niet meer online.

Overigens zijn er na de indiening van uw Wob-verzoek vragen van het Kamerlid van der Staaij beantwoord over de beperkingen van begrafenissen en kerkdiensten in het licht van de Grondwettelijke vrijheden. Voor een uitgebreidere toelichting over de getroffen beperkingen vrijheden verwijs ik u naar mijn antwoorden in de brief van 28 mei 2020.¹ Een kopie van de brief stuur ik om u ter wille te zijn mee bij dit besluit.

Wijze van openbaarmaking

De documenten die bij dit besluit (deels) openbaar worden gemaakt, treft u bij dit besluit in kopie aan. De stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, zullen op www.rijksoverheid.nl worden geplaatst.

---

¹ Handelingen II 2019/20, nr. 3317, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-3317.html>

Hoogachtend,
De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

K. Werkhorst
Hoofd sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

BEZWAARCLAUSULE

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit bekend is gemaakt een bezwaarschrift indienen, gericht aan de Minister van Justitie en Veiligheid, t.a.v. de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH te Den Haag. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer.

Datum

15 oktober 2020

Ons kenmerk

3033720

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-

informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3317

Vragen van het lid **Van der Staaij** (SGP) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken over *beperkingen begrafenissen en kerkdiensten in het licht van de Grondwettelijke vrijheden* (ingezonden 28 mei 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 29 juni 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 3192.

Vraag 1

Herinnert u zich uw antwoorden op de eerdere schriftelijke vragen over begrafenissen en kerkdiensten in het licht van grote aantallen bezoekers van warenhuizen en bouwmarkten?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u tevens bekend met de door de Afdeling advisering van de Raad van State gegeven voorlichting over de grondrechtelijke aspecten van de coronamaatregelen?²

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3, 4, 5 en 6

Zou u aan kunnen geven hoe de zeer vergaande beperking van het aantal deelnemers aan kerkdiensten en begrafenisplechtigheden zich verhoudt tot de grondrechten, in het bijzonder de vrijheid van godsdienst?

Hoe oordeelt u in dit licht over de opvatting van de Afdeling advisering van de Raad van State dat de noodverordeningen in principe ongeschikt zijn om de grondrechten te beperken, met name ook met betrekking tot het recht op de vrijheid van godsdienst binnen gebouwen en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer?

¹ Antwoord op vragen van het lid Van der Staaij over richtlijnen voor begrafenissen en kerkdiensten, 27 mei 2020, 2020D20500

² <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@121106/w04-20-0139-vo/>

Deelt u de opvatting dat de genomen maatregelen spanning opleveren met artikel 6, eerste lid, van de Grondwet? Welke consequentie verbindt u hieraan?

Deelt u de opvatting dat noodverordeningen geen geschikt en toegestaan middel zijn om vergaande en langdurige beperkingen aan te brengen op de vrijheidsrechten?

Antwoord 3, 4, 5 en 6

Op grond van de op basis van artikel 7, eerste lid, van de Wet publieke gezondheid door de Minister van VWS aan de voorzitters van de veiligheidsregio's gegeven opdrachten en de ter uitvoering daarvan door de voorzitters van de veiligheidsregio's vastgestelde noodverordeningen, geldt een verbod op samenkomsten. Onder meer voor samenkomsten tot belijdenis van godsdienst en levensovertuiging en uitvaarten bestaat een uitzondering op dit verbod, mede met het oog op de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. Deze bijeenkomsten zijn mogelijk, mits de hygiënevoorschriften in acht worden genomen, men steeds anderhalve meter afstand houdt en niet meer dan dertig personen aanwezig zijn. Met deze maatregelen blijft een betekenisvolle uitoefening van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging behouden, omdat kleinschalige bijeenkomsten mogelijk zijn en door het live uitzenden van de diensten (streamen via de website van de betreffende religieuze organisatie of via YouTube) de mogelijkheid wordt geboden om op afstand deel te nemen aan de dienst. Uit de praktijk blijkt dat het overgrote deel van de kerkgenootschappen gebruikmaakt van deze mogelijkheid en er zelfs vaak voor kiest om helemaal af te zien van fysieke diensten en deze uitsluitend online aanbieden. Hiervoor verwijs ik naar het communiqué van 26 maart van de religieuze koepelorganisaties waarin zij hun achterban oproepen om fysieke aanwezigheid bij alle religieuze samenkomsten zoveel mogelijk te beperken en de diensten zoveel mogelijk digitaal te laten plaatsvinden, dan wel uit te stellen. De religieuze koepelorganisaties hebben, in goed overleg met mij, op 29 mei in een gemeenschappelijke verklaring aangegeven hoe ze de komende tijd hun geloof op een veilige manier kunnen beleven met hun gemeenschap. Zij hebben uitgesproken dat behoedzaam vieren van het geloof het nieuwe uitgangspunt is nu de maatregelen per 1 juni versoepeld zijn. Ik heb waardering voor de wijze waarop de geloofsgemeenschappen de afgelopen tijd hun inventiviteit hebben getoond en allerlei nieuwe manieren hebben gevonden om gezamenlijk het geloof te vieren en hier hoop uit te putten.

In de voorlichting van de Afdeling advisering van de Raad van State aan uw Kamer is aangegeven dat bijeenkomsten inzake belijdenis van godsdienst en levensovertuiging binnen gebouwen, uitsluitend bij wet in formele zin, kunnen worden beperkt. De Afdeling advisering van de Raad van State geeft ook aan dat de spanning met artikel 6, eerste lid, van de Grondwet voor een korte periode wellicht kan worden weggenomen met de methode van de redelijke uitleg. Ik volg deze lijn, die inhoudt dat de op grond van de noodverordeningen geldende maximering van het aantal deelnemers voor samenkomsten tot belijdenis van godsdienst en levensovertuiging binnen gebouwen geen beperking zou zijn van de vrijheid van godsdienst voor de beperkte duur van deze crisisperiode waarin de noodverordeningen noodzakelijk zijn. Een redelijke uitleg van de vrijheid van godsdienst brengt dan met zich dat dit recht niet zó ver reikt dat het onder de huidige omstandigheden een onbeperkt aantal deelnemers aan religieuze bijeenkomsten omvat, zelfs indien het samenkomsten binnen gebouwen en besloten plaatsen betreft. Met de door het kabinet genomen maatregelen blijft een betekenisvolle uitoefening van de vrijheid van godsdienst mogelijk; kleinschalige bijeenkomsten (maximaal dertig personen) zijn mogelijk evenals de mogelijkheid om online deel te nemen aan de diensten. De noodverordeningen vormen een, voor de beheersing van de ontstane crisissituatie, belangrijk en noodzakelijk juridisch kader. Noodverordeningen dienen in een rechtsstaat niet al te lang te duren, mede met het oog op de voortdurende gevolgen voor de vrijheden en grondrechten van een ieder. Zoals aangekondigd in mijn brief van 1 mei 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35 300 VI, nr. 124), is een wetsvoorstel in voorbereiding met daarin onder andere bepalingen over maatregelen voor zover die grondrechten van burgers beperken.

Vraag 7

Deelt u de mening dat ook wie terecht uitgaat van het uitgangspunt van behoedzaamheid zich er steeds van moet vergewissen of de al dan niet voorgeschreven maatregelen zich wel op een logische en verklaarbare manier tot elkaar verhouden?

Antwoord 7

Ja, die mening deel ik.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het antwoord op vraag 2 in de eerder genoemde vragen weliswaar feitelijk correct is, omdat er inderdaad geen maatregelen gelden voor commerciële activiteiten, maar dat dit feit als zodanig géén argument is om het onderscheid te maken tussen commerciële activiteiten en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten?

Antwoord 8

Nee, die mening deel ik niet. Zie ook het antwoord op de volgende vraag.

Vraag 9

Kunt u aangeven wat de precieze dragende gedachte erachter is dat het voor bijvoorbeeld warenhuizen en bouwmarkten mogelijk is om honderden personen tegelijkertijd te ontvangen, terwijl vergelijkbare aantallen binnen grote gebouwen ongewenst zouden zijn? Wat is de precieze motivering hiervoor en op welke wijze is hierbij afgewogen of op de minst vergaande manier inbreuk is gedaan op de grondrechten en ook op de meest proportionele manier?

Antwoord 9

Voor warenhuizen en bouwmarkten geldt dat deze niet van overheidswege zijn gesloten. Het is in beginsel aan deze sectoren om te besluiten om open te gaan en om daarbij een beleid te voeren waarbij de beperkende maatregel met betrekking tot het houden van anderhalve meter afstand tussen daar aanwezige personen in acht wordt genomen. De voorzitters van de veiligheidsregio's kunnen warenhuizen en bouwmarkten sluiten als deze onvoldoende maatregelen nemen om de anderhalve meter te borgen. Voor samenkomsten in grote gebouwen (zoals in kerkgebouwen die plaatsen kunnen bieden aan 1500 personen) geldt dat die vaak gepaard gaan met reisbewegingen op gezette tijden. Men zit bovendien gedurende langere tijd in een besloten ruimte (dicht) bij elkaar. Er is bovendien vaak sprake van een hechte gemeenschap met leden die elkaar voor of na een dienst ook willen treffen. Deze afwegingen hebben meegeteld bij het genomen besluit.

Vraag 10

Kunt u tevens aangeven wat de argumentatie is tussen het (voorgenomen) onderscheid tussen bioscopen waar het aantal van 30 geldt per zaal, terwijl dit bij kerkgebouwen waar meerdere grote vergaderzalen aanwezig zijn, niet het geval is?

Antwoord 10

Zoals bij de beantwoording van vraag 9 aangegeven, is hierbij onder meer de overweging geweest dat samenkomsten in (grote) kerkgebouwen vaak gepaard gaan met reisbewegingen op gezette tijden, terwijl bioscopen door de regulering van aanvangs- en eindtijden beter in staat zijn bezoekersstromen te reguleren.

Vraag 11

Bent u bereid om op zo kort mogelijke termijn te komen tot maatwerk (bijvoorbeeld door het stellen van een afstandsnorm en hygiënevoorschriften) in plaats van uniforme getalsmatige regels die gelden ongeacht de regio, de concrete situatie ten aanzien van de gezondheidszorg of de grootte van het gebouw? Is het uw voornemen om op zo kort mogelijke termijn te komen tot proportionele maatregelen die kunnen variëren naar de grootte van een gebouw en het aantal zitplaatsen per gebouw, eventueel in relatie tot de mate waarin een bepaalde regio getroffen is door een uitbraak van corona?

Antwoord 11

Ik onderhoud uit hoofde van mijn verantwoordelijkheid voor de erediensten en conform mijn toezegging, sinds het begin van deze crisis nauw contact met verschillende kerkgenootschappen, religieuze koepelorganisaties en kerkelijke vertegenwoordigers. Ik spreek hen minstens wekelijks en heb de afgelopen weken verschillende erediensten bezocht. Dit doe ik onder andere om toe te lichten waarom deze voor hen ingrijpende beslissing (diensten beperken tot 30 personen) genomen moest worden. In de gesprekken heb ik de religieuze koepelorganisaties opgeroepen na te denken over het intelligent opstarten van de erediensten, zodra het kabinet aangeeft dat daar weer ruimte voor is.

Mijn oproep om na te denken over het opstarten van de erediensten is voortvarend opgepakt door de religieuze koepelorganisaties. De Boeddhistische Unie, het Contactorgaan Moslims en Overheid, het Interkerkelijk Contactorgaan Overheid en de Hindoeraad (en veel van de bij hen aangesloten kerkgenootschappen) hebben protocollen opgesteld waarin wordt aangegeven op welke wijze erediensten kunnen opstarten en kunnen worden hervat in de anderhalvemetersamenleving. Daarbij juist rekening houdend met het bijzondere karakter van hun diensten en de gebedshuizen waar deze plaatsvinden. Dit biedt bij uitstek de mogelijkheid tot het gewenste maatwerk, omdat de betreffende kerk zelf verantwoordelijk is voor het opstellen, uitvoeren en naleven van het eigen protocol. De kerk kan een protocol opstellen en eventueel bijstellen op basis van nieuwe inzichten, aangepaste normen en veranderingen in de omgeving.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de protocollen ligt bij de kerken. Het past ook niet bij onze kerk-staat-relatie om als overheid inhoudelijk te sturen op de protocollen die door de kerken zijn opgesteld; vrijheid van godsdienst houdt ook in dat de overheid zich zoveel mogelijk onthoudt van ingrijpen in de interne organisaties van kerkgenootschappen.

Op 24 juni heeft besluitvorming over verdere versoepeling van de maatregelen vanaf 1 juli plaatsgevonden. Nu we per 1 juli weer een stap vooruit kunnen zetten in de corona-aanpak kunnen we – met het in acht nemen van de basisregels die onder andere zien op anderhalve meter afstand houden en de hygiënevoorschriften – nieuwe maatregelen voor activiteiten binnen vaststellen. Voor bijeenkomsten binnen kan er worden gevarieerd: (1) maximaal 100 personen per ruimte met vaste zitplaatsen en (2) geen maximumaantal personen onder de voorwaarden: vaste zitplaatsen, reservering en gezondheidscheck vooraf. Hiermee wordt het mogelijk om het bezoekersaantal te laten variëren naar de grootte van een gebouw en het aantal zitplaatsen per gebouw.

Het is ten slotte het voornemen van het kabinet om ook het in de eerdergenoemde brief van 1 mei 2020 aangekondigde wetsvoorstel bijzondere aandacht te schenken aan religieuze en levensbeschouwelijke situaties.

Vraag 12

Overweegt u ook, net als bij de bezoekenregelingen bij zorginstellingen, met pilots te werken?

Antwoord 12

Nee, zie het antwoord op de vorige vraag.

Vraag 13

Deelt u de mening dat ook in een zogenoemde anderhalvemetersamenleving het de voorkeur verdient om ruimte te bieden voor eigen verantwoordelijkheid zoals de kerken die net als veel andere sectoren in de samenleving laten zien boven allerlei voorschriften die precies voorschrijven wat wel en niet gewenst zou zijn en tevens dat overleg de voorkeur verdient boven allerlei opgelegde regels? Op welke wijze en op welke termijn biedt u perspectief op het nemen van de eigen verantwoordelijkheid binnen de geldende regels van het RIVM?

Antwoord 13

Zie antwoord op vraag 11.

Vraag 14

Welke empirische onderzoeken kent u over situaties waarin kerkdiensten, trouwdiensten en uitvaartbijeenkomsten na het instellen van de maatregelen van respectievelijk 13 en 23 maart jl. zouden hebben bijgedragen aan de verspreiding van het virus? Waar zijn de resultaten van deze onderzoeken te vinden?

Antwoord 14

Mij zijn geen empirische onderzoeken hierover bekend.

Bijlage 2 - Inventarislijst bij Wob-verzoek aantal aanwezigen kerkelijke gebouwen

Nr.	Titel	Oordeel	Wob	Van	Aan	Opmerking
1.	3 e-mailberichten "QA tbv covid-19 debat 18/3" (17 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DBO	DWJZ/PLR/PACT	
2.	1 e-mailbericht "Voorbereiding spraak van morgen met MJenV en de kerkgenootschappen" (17 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / buiten reikwijdte verzoek	DBO	DWJZ	
3.	12 e-mailberichten "Nota conference call Raad van de Kerken" en "Terugkoppeling conference call Raad van Kerken" (17 maart – 23 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1 / buiten reikwijdte	DBO	DWJZ	
3A.	Nota conference call Raad van Kerken 18 maart 2020	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	
3B.	Verslag conference call Raad van Kerken	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	
3C.	Nota conference call Raad van Kerken 25 maart 2020	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	
4.	3 e-mailberichten "Corona en religie" (19 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	CZW-BZK	DWJZ	
4A.	Verslag conference call Raad van Kerken	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	Is gelijk aan document 3A.
5.	5 –emailberichten "Corona en religie" (19 maart 2020).	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	CZW-BZK	DWJZ	Eerste e-mail is gelijk aan eerste e-mail document 4.
6.	1 e-mailbericht "Erediensten en de Grondwet" (23 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	NCTV	
7.	17 emailberichten "Factsheet Erediensten" en "Erediensten in de praktijk", (23 maart – 25 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DBO	BZK/NCTV/DWJZ/DC OM/DCOM	
7A.	Factsheet Erediensten in de Praktijk	Niet openbaar	11.1			
7B.	Factsheet Geestelijke verzorging (CIO)	Buiten reikwijdte				

7C.	Factsheet Erediensten praktisch in de praktijk (versie 24 maart)	Niet openbaar	11.1				
7D.	Factsheet Erediensten praktisch in de praktijk (aangepaste versie na PA en NCTV versie 24 maart)	Niet openbaar	11.1				
8.	2 e-mailberichten "Factsheet Erediensten" (24 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	CZW/BZK	DWJZ		
8A.	Factsheet Erediensten	Niet openbaar	11.1			Is gelijk aan document 7A	
9.	8 e-mailberichten over "Factsheet Erediensten" (24 maart – 25 maart 2020).	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	DWJZ CZW/BZK		
9A.	Factsheet Erediensten in de praktijk	Niet openbaar	11.1			Is gelijk aan document 7D	
9B.	Factsheet Erediensten met commentaar DWJZ/BZK	Niet openbaar	11.1				
10.	3 e-mailberichten "Publicatie Q&A's erediens" (25 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	NCTV	DWJZ		
11.	9 e-mailberichten "Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant" (25 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	DBO/NCTV/DCOM/DWJZ	Volgt op reeks document 7	
12.	1 e-mailbericht "communiqué bijeenkomsten van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard" (25 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	Koepelorganisaties		
13.	5 e-mailberichten "Conceptversie VWS brief" (25 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e	DWJZ	VWS, NCTV, DBO		
13A.	Conceptbrief Kamerbrief VWS	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte			Link definitieve Kamerbrief: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/25/covid-19-update-stand-van-zaken	
14.	8 e-mailberichten "Persbericht / communicatie communiqué kerken en minister" (25 – 26 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DCOM	DWJZ, DBO		
14A.	Communiqué concept1	Niet openbaar	11.1				
14B.	Communiqué concept2	Niet openbaar	11.1				
15.	1 e-mailbericht "Het Communiqué" (26 maart 2020)	Deels openbaar	10.2.e	DWJZ	Koepelorganisaties		

15B.	Gezamenlijk Communiqué koepelorganisaties	Reeds openbaar					Link communiqué: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020-03/31/gezamenlijk-communiqué-koepelorganisaties
16.	7 e-mailberichten "Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19" (30 maart - 2 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e /11.1	DWJZ	DWJZ	DWJZ	
16A.	Nota constitutionele aandachtspunten	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	CZW-BZK	Minister BZK		
17.	3 e-mailberichten "Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen" (2 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e /11.1	DWJZ	DWJZ	DWJZ	
18.	2 e-mailberichten "Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen" (2 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e /11.1	DWJZ	DWJZ	DWJZ	
19.	5 e-mailberichten "Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen" (3 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e /11.1	DWJZ	Directeur DWJZ		
19A.	Landsadvocaat advies	Niet openbaar	11.1				
20.	3 e-mailbericht "Voorbereidend stuk voor Call met de Raad der Kerken 3/4" (2 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e. / buiten reikwijdte	DBO	DWJZ	DWJZ	
20A.	Nota conference call 3 april 2020	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	MinJenV		
21.	E-mailbericht "Terugkoppeling cc MinJenV-Kerkelijke vertegenwoordigers" (3 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e	DWJZ	DBO	DBO	
21A.	Verslag van conference call 3 april 2020	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ			
22.	E-mailberichten over "Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur" (3 tm 7 april)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	DWJZ	DBO	

22A.	Concept JenV Covid-19 Kamerbrief	Niet openbaar	11.1	DWJZ	Voorzitter Tweede Kamer	
22B.	Concept spreeklijn naleving maatregelen door kerkgenootschappen	Niet openbaar	11.1	DWJZ	MP	
22C.	Concept spreeklijn naleving maatregelen door kerkgenootschappen met aanvulling	Niet openbaar	11.1	DWJZ	MP	
23.	3 e-mailberichten "RE: Factsheet erediensten (praktisch) 2 april 2020" (2 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e/11.1	DWJZ	DWJZ	
23A.	Factsheet Erediensten in de praktijk	Niet openbaar	11.1			Is gelijk aan document 7D
24.	4 e-mailberichten "Debat 8/4) (7 tm 8 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e	BZK	DWJZ	
24A.	Concept spreeklijn naleving door kerkgenootschappen	Niet openbaar	11.1	DWJZ	MP	Is gelijk aan document 22C
24B.	Dossier debat MJenV	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte		Minister JenV	
25.	4- e-mailberichten "Nota gesprek Min JenV - Contactorgaan Moslims en Overheid, woensdag 8 april" (6 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e / buiten reikwijdte	DWJZ	DWJZ	
25A.	Concept nota overleg CMO	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DJWZ	Minister JenV	
25B.	Nota overleg CMO	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	
26.	4 e-mailberichten "JenV-brief corona 9/4" (7 tm 8 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	NCTV/DWJZ	Link definitieve Kamerbrief: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/09/ik-stand-van-zaken-coronamaatregelen-in-de-justitie-veiligheids-en-migratieketen
27.	1 e-mailbericht "conference call kerkelijke vertegenwoordigers - Min JenV, 9 april " (8 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e	DWJZ	Voorzitter TK	DWJZ, DBO

27A.	Nota conference call 9 april 2020	Niet openbaar	11.1 / buiten reikwijdte	DWJZ	Minister JenV	
28.	Eerste reeks 5 "Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden" (7 tm 8 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	DWJZ/NCTV	
28A.	Conceptversie antwoord Kamervraag GroenLinks	Niet openbaar	11.1	NCTV		
28B.	Conceptversie antwoord Kamervraag GroenLinks	Niet openbaar	11.1	DWJZ		
28C.	Conceptversie antwoord Kamervraag GroenLinks	Niet openbaar	11.1	DWJZ		
29.	Tweede reeks e-mailberichten over Kamervraag GL "Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden" (9 tm 14 april 2020)	Deels openbaar	10.2.e / 11.1	DWJZ	DWJZ/CZW-BZK	
29A, 29B, 29C, 29D, 29E, 29F	Conceptversies antwoord Kamervraag GL	Niet openbaar	11.1			
29G.	Definitieve versie antwoord Kamervraag GL	Reeds openbaar				Links definitief antwoord Kamervraag: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-2716.html (vraag 5)

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DBO
Verzonden: dinsdag 17 maart 2020 14:41
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/PLR; 10.2.e
 10.2.e - BD/PACT; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: QA tbv covid-19 debat 18/3

11.1

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Datum: dinsdag 17 mrt. 2020 2:02 PM
Aan: 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e
 10.2.e r@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/PACT
 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e
Onderwerp: RE: QA tbv covid-19 debat 18/3

Beste 10.2.e,

Gelet op de krappe deadline stuur ik de Q&A ook naar andere direct betrokkenen. De Q&A is niet met hen afgestemd.

10.2.e, mochten jullie de Q&A anders willen zien, laat dat dan weten. We hebben dus nog een uur om aan te passen.

Q

Kan de Minister voor de Erediensten aangeven op welke wijze hij gestalte heeft gegeven of gaat geven aan de toezegging om zoveel mogelijk met kerkgenootschappen in gesprek te gaan over de impact van de vergaande maatregelen van het kabinet op kerkdiensten?

A

11.1

Morgen is de conference call met de Minister. Ik ga nu aan de slag met de voorbereiding daarvan. 10.2.e
 10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Postbus 20301
 2500 EH DEN HAAG
 Tel. 06 10.2.e
 email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. +31 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/PLR

Verzonden: dinsdag 17 maart 2020 13:26

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Onderwerp: QA tbv covid-19 debat 18/3

Beste 10.2.e,

Zoals net besproken, hierbij de toezegging die in het debat van 12/3 is gedaan t.a.v. contact met kerkgenootschappen:

JenV	Zoveel mogelijk met kerkgenootschappen in gesprek gaan om te verantwoorden waarom deze voor hen ingrijpende beslissing genomen moet worden.
------	---

Zou je een QA kunnen opstellen die kort ingaat op het contact met kerkgenootschappen ihkv covid-19? Als mogelijk ontvang ik deze graag voor 15.00 i.v.m. het samenstellen van het dossier.

Alvast bedankt,

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Verzonden: dinsdag 17 maart 2020 13:51
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: Voorbereiding spraak van morgen met MJenV en de kerkgenootschappen

Beste 10.2.e,

Zoals net telefonisch besproken spreekt mjenv morgen over de erediensten met oa. de vertegenwoordigers van de kerken (zie onderstaand de deelnemerslijst van de call). Zou jij voor de minister een voorbereidingsnota kunnen maken? Verzoek is om de voorbereiding ook af te stemmen met NCTV (10.2.e).

Hierbij wat we verwachten aan input:

- buiten reikwijdte Wob-verzoek
- Hoe zit het met de 100-mensen regel inzake erediensten? Ook irt het afstandscriterium van 1,5m
- buiten reikwijdte Wob-verzoek
- Hoe kan de eredienst op zo'n klein mogelijke schaal voortgang vinden?
- buiten reikwijdte Wob-verzoek

Groeten,

10.2.e

Deelnemers:

- MJenV
- 10.2.e
- Kees van der Staaij, 10.2.e
- Gert Jan Segers, 10.2.e
- Jurjen de Groot, directeur Landelijk Dienstencentrum PKN, 10.2.e
- Rene de Reuver, Scriba PKN, 10.2.e
- John Bakker, Bisschoppenconferentie, 10.2.e
- 10.2.e, Bisschoppenconferentie en CIO, 10.2.e
- Jaap Smit, CIO, 10.2.e
- Peter Schalk, contactpersoon van de diverse gereformeerde kerken, 10.2.e
- Jan Wolsheimer, Missie Nederland, namens de evangelische kerken, 10.2.e
- Roel Kuiper, namens de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en Nederlandse Gereformeerde Kerken, 10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Verzonden: maandag 23 maart 2020 17:54
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken
Bijlagen: Nota MVJ - conference call Raad van Kerken (25 maart - 16.30 uur).docx

Top, heel fijn! Zie in de bijlage de versie van de nota die nu bij MinJenV in DigiJust voorligt.
 Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: maandag 23 maart 2020 17:51
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Ha 10.2.e,
 Juist heel fijn dat je zo meedenkt, dank daarvoor!
 Zou je mij de definitieve versie willen mailen dan vraag ik ons secretariaat die versie in iBabs te hangen. Ik heb daar zelf geen autorisatie voor.

10.2.e
Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: maandag 23 maart 2020 17:28
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Dag 10.2.e
 Top, fijn dat je het vandaag nog hebt kunnen oppakken. Ik heb het stuk zojuist doorgezet in DigiJust.
 11.1

Fijne avond alvast!
 Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: maandag 23 maart 2020 16:37
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; DWJZ Stukkenstroom - DWJZ 10.2.g @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Beste 10.2.e,
 Bijgevoegde nota ligt nu in jouw digijust inbox.
 Beste 10.2.e,
 Vanwege de voorgestelde (efficiënte) lijn van 10.2.e missen jullie de aanvullende nota in digijust maar op deze manier zijn jullie toch weer helemaal bij.
 Beste collega's van het dwjz secretariaat,
 Hierbij het vriendelijke verzoek om bijgevoegde nota in iBabs te plaatsen voor de conference call van MinJenV met CIO van komende woensdag 16:30 uur. Vast dank daarvoor,

10.2.e
 Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Postbus 20301
 2500 EH DEN HAAG
 Tel. 06 10.2.e
 email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. +10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 23 maart 2020 14:26

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Dag 10.2.e,

Dank voor je snelle antwoord. 11.1

Ik zie het stuk vanzelf wel weer

verschijnen in DigiJust! Succes!

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 23 maart 2020 13:46

Aan: 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Dag 10.2.e,

Dank voor je uitgebreide toelichting. 11.1

Tot later, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 06 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl
Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. +10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 23 maart 2020 13:30

Aan: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Dag 10.2.e,

Goed dat je DBO hierin meeneemt. Ik zie dat het overleg inmiddels aanstaande woensdag om 16:30 uur staat ingepland.

Drie dingen t.b.v. het overleg:

- Ik begrijp uit je mail dat er via 10.2.e van het CIO nog aanvullende punten zijn binnengekomen voor het overleg die ook om voorbereiding vragen. Lukt het om jou om die voorbereiding vandaag af te ronden? 11.1

- Zou je ervoor willen zorgen dat het (aangepaste) stuk ook in iBabs wordt geplaatst voor het overleg van woensdag?

- buiten reikwijdte Wob-verzoek

Ik hoor graag van je over de werkwijze t.b.v. het afronden van de nota!

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: zondag 22 maart 2020 17:04

Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: FW: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken
Ook voor jullie natuurlijk.

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: zondag 22 mrt. 2020 5:02 PM

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>, Secretariaat - Minister van Justitie en Veiligheid 10.2.g @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Dag 10.2.e, ik geef het vast via de app door aan de 10.2.e van het CIO. En app je de aanvullende punten die ik vrijdagavond van 10.2.e ontving door.

Ik probeer deze zo goed mogelijk voor het overleg van dinsdag voor te bereiden. Geef maar een seintje als vooroverleg gewenst is.

10.2.e buiten reikwijdte Wob-verzoek

De conference call met het CIO dus graag alsnog verzetten naar dinsdag. Daarvoor graag dezelfde personen uitnodigen. En zoals je terecht aangaf, daar hoor ik ook bij. 10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: zondag 22 mrt. 2020 3:47 PM

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken
Laten we de belafpraak van morgen verzetten naar dinsdag.
Zojuist met mjenv besproken.

Groet

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: woensdag 18 mrt. 2020 6:22 PM

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e BD/PSD 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DGRR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Terugkoppeling conference call Raad van Kerken

Beste collega's,

In de bijlage treffen jullie het verslag van de conference call van Min JenV met de Raad van Kerken van deze middag. Dank voor jullie hulp bij de voorbereiding van dit gesprek.

10.2.e , ik heb de acties en toezeggingen uit het verslag afgestemd met 10.2.e zodat daar een gedeeld beeld over is. Ik ga nog aan de slag met de openstaande acties en bericht je daar afzonderlijk over.

Vriendelijke groeten, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl
Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. +10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 17 maart 2020 18:36

Aan: 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNI
10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PSD
10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e t@minjenv.nl>; 10.2.e -
BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Nota Conference Call Raad van Kerken

Beste collega's,

Vanmiddag hebben jullie contact gehad met 10.2.e over de nota t.b.v. van de conference call die morgen gepland staat met de Raad van Kerken.

In de bijlage treffen jullie de nota, deze zal uitsluitend via iBabs aan Min JenV worden aangeboden.

Hierbij het vriendelijke verzoek om mochten jullie nog dringende inhoudelijke punten te hebben, deze voor 20.00 uur vanavond via een reply op deze mail door te geven.

Mochten jullie na dit tijdstip nog een opmerking hebben, neem dan gerust telefonisch contact op met 10.2.e

Vriendelijke groet,

10.2.e

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | 10.2.e
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e @minbzk.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 10:34
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e ; 10.2.e -
 BD/DWJZ/SBR
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Corona en religie

Hoi 10.2.e,

Dank voor de informatie. 11.1

11.1
 [Redacted content]

[Redacted content]

Mvg,
 10.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 09:15
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Corona en religie

Beste collega's,

Gisteren had Min JenV een coference call met de Raad van Kerken. Hierbij stuur ik jullie het verslag van dit gesprek waarin MinJenV de technische voorschriften m.b.t. aantal en afstand toelicht en daarmee ook de helderheid heeft

gegeven waarom werd verzocht. Waarschijnlijk is er maandag weer overleg met de Raad van Kerken. Willen jullie voor dat overleg iets in het bijzonder meegeven?

Vriendelijke groeten, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 06 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. +10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

Verzonden: donderdag 19 maart 2020 09:00

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e @minbzk.nl>

Onderwerp: Corona en religie

Beste 10.2.e, 10. ,

Ik mail jullie even over de vraag naar de mogelijkheden om religieuze samenkomsten te beperken (al dan niet tot groepen van 100 man). Vrijdag heeft mijn college 10.2.e daarover contact met jou gehad 10.2. . 11.1

Aanleiding is het volgende:

- Website [Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland](#): "Het coronavirus is het gesprek van de dag, ook in de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland. Het komt er nu op aan dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt en de maatregelen echt serieus neemt. Alleen dan lukt het ons om de verspreiding van het coronavirus een halt toe te roepen." Een oproep van Ton Heerts, voorzitter van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland. Eerder vanmiddag is door minister Bruins van Medische Zorg en Sport, mede namens

de minister van Justitie en Veiligheid, een aanwijzing gegeven aan alle veiligheidsregio's. Om uitvoering te geven aan deze aanwijzing is door de voorzitter van de Veiligheidsregio NOG een noodverordening afgekondigd. Hierdoor zijn alle evenementen met meer dan 100 personen in het gebied van de Veiligheidsregio NOG in de periode van 13 maart 20.00 uur tot en met 31 maart 2020 verboden. Dit geldt daarnaast voor publieke locaties, zoals musea, concertzalen, theaters, sportclubs en sportwedstrijden. En voor samenkomsten in gebouwen ten behoeve van religieuze bijeenkomsten. Handelen in strijd met de noodverordening levert een overtreding op en is strafbaar."

- Publicatie [Reformatorisch Dagblad](#) gisteren: "Kerkenraden overtreden het verbod op samenkomsten met meer dan honderd mensen niet als ze honderd kerkgangers per kerkdienst toelaten. „Maar naar de geest van de maatregel is het niet”, zegt de woordvoerder van minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid desgevraagd. „Honderd is honderd, het kan en het mag dus”, aldus zegsman Lodewijk Hekking. „Als de onderlinge afstand van anderhalve meter maar in acht wordt genomen. We begrijpen ook wel dat kerkdiensten voor mensen belangrijk zijn. Maar de maatregel bedoelt dat zo min mogelijk mensen samenkomen. Als het in de kerk met minder mensen kan en de kerkdienst thuis kan worden gevolgd, heeft dat sterk de voorkeur.” Premier Rutte liet dat vorige week donderdag bij de presentatie van de maatregel nog enigszins open. Kerken zouden er „op een verstandige wijze” mee moeten omgaan. „Ze moeten kijken of, en daar zijn verschillende mogelijkheden voor, wellicht een dienst over meerdere zalen verspreid kan worden, ook met audiovisuele hulpmiddelen, dat laat ik echt aan hen. (...) Binnen de Protestantse Kerk roept de honderd-personenmaatregel wel vragen op. „Op sociale media zeggen kerkleden: Zullen we gewoon met elkaar besluiten dat we helemaal niet meer samenkomen? En ook bij ons landelijk dienstencentrum in Utrecht komen daar opmerkingen over binnen”, aldus woordvoerder Nouwens. „Mensen vertrouwen dat samenkomen met honderd mensen gewoon niet, en ook niet met vijftig, dertig, twintig of tien. Ze vragen ons eigenlijk: Zeg maar gewoon dat het helemaal niet meer mag. We hebben daarom minister Grapperhaus verzocht hierover nog meer helderheid te verschaffen.”

11.1

11.1

Horen graag! Ook cc collega 10.2.e van de afdeling Constitutionele Zaken.

Dank en groet,
10.2.e

Senior wetgevingsjurist

.....
Afdeling Staatsinrichting en Bestuur
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Zuidtoren
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
Secretariaat Constitutionele Zaken en Wetgeving | T 070-4266824

.....
T 06-10.2.e

10.2.e @minbzk.nl

www.rijksoverheid.nl | www.facebook.com/minbzk

10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 12:14
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted] -
 BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e [redacted]; 10.2.e [redacted]
Onderwerp: RE: Corona en religie

Besten,

11.1 [redacted]

Verder geef ik graag mee dat deze discussie (althans binnen BZK) verloopt via 10.2.e [redacted] /Team C.
 10.2.e [redacted] reageert in dat kader op concept (model)noodverordening richting 10.2.e [redacted].

11.1 [redacted]

Met dank voor alle gezichtspunten en info-deling.

Mvg,

10. [redacted]

Van: 10.2.e [redacted]
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 11:40
Aan: 10.2.e [redacted]; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted]
CC: 10.2.e [redacted]; 10.2.e [redacted]
Onderwerp: RE: Corona en religie

11.1 [redacted] 10. [redacted], met dank voor het contact.

11.1 [redacted]

10. [redacted] ?

Groet,

10.2 [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 12:01
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted] >; 10.2.e [redacted]
 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
CC: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>; 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>

Onderwerp: RE: Corona en religie

Hoi 10. [redacted] (en 10.2.e [redacted]; ik zag ook jouw reactie, helder en goed te weten),

11.1 [redacted]

11.1 [redacted]

Mvg 10. [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 10:37
Aan: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
CC: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>; 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>

Onderwerp: RE: Corona en religie

Allen,

Het gaat neem ik aan om dit artikel uit de noodverordening

Noodverordening

Artikel 2. Verboden

1. Het is verboden om openbare samenkomsten en vermakelijkheden als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, samenkomsten in voor het publiek toegankelijke gebouwen en bijbehorende erven en samenkomsten in besloten sfeer te laten plaatsvinden, te (laten) organiseren dan wel te laten ontstaan waar meer dan honderd personen gelijktijdig samenkomen, dan wel aan dergelijke samenkomsten deel te nemen. Dit verbod is niet van toepassing op de dagelijkse gang van zaken in het openbaar vervoer en in gebouwen en bijbehorende erven van overheidsinstellingen en zorginstellingen

In de *FAQ model-Noodverordening COVID-19* die gisteravond binnen de veiligheidsregio's is verspreid, staat:

Vallen ook samenkomsten van religieuze aard onder dit verbod?

Nee. In een noodverordening kan niet worden afgeweken van bij de Grondwet gestelde voorschriften ([artikel 176 lid 1 Gemeentewet](#)). Het recht om zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, wordt beschermd in [artikel 6 Grondwet](#). De [Wet openbare manifestaties](#) (Wom) geeft mogelijkheden om dit soort samenkomsten (deels) te reguleren, maar alleen als het gaat om bijeenkomsten *buiten* gebouwen en gesloten plaatsen (zie de artikelen 5 tot en met 7 van de Wom). Religieuze bijeenkomsten op openbare plaatsen kunnen niet vooraf worden verboden, maar wel worden beëindigd door de voorzitter in het belang van de volksgezondheid.

11.1

Artikel 11 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag

[Dit artikel is nog niet in werking getreden; ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken kan bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister-President, dit artikel in werking treden.]

1. De burgemeester is bevoegd te bepalen dat geen samenkomsten of vergaderingen op openbare plaatsen, geen samenkomsten of vergaderingen van meer dan tien personen op andere dan openbare plaatsen of geen betogingen zullen worden gehouden dan met zijn schriftelijke vergunning.
2. Aan de vergunning kunnen beperkingen en voorschriften worden verbonden.
3. Elke samenkomst, vergadering of betoging gaat, ook indien voor het houden daarvan vergunning is gegeven, op door of namens de burgemeester gedane vordering terstond uiteen.
4. Het eerste tot en met derde lid is niet van toepassing op samenkomsten tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging op andere dan openbare plaatsen.

11.1 . Wordt er iets van Jen V verwacht? De NCTV heeft contact met de veiligheidsregio's (NB: dat is 10.2.e !) en zou desgewenst suggesties voor de FAQ's kunnen doorsturen).

Groet,

10.

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

gelijk aan in eerste email document 4

Verzonden: donderdag 19 maart 2020 09:00

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR

10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e @minbzk.nl>

Onderwerp: Corona en religie

Beste 10.2.e, 10.2.

Ik mail jullie even over de vraag naar de mogelijkheden om religieuze samenkomsten te beperken (al dan niet tot groepen van 100 man). Vrijdag heeft mijn college 10.2.e daarover contact met jou gehad 10.2.e. 11.1

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: maandag 23 maart 2020 20:30
Aan: 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e - BD/PNI; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: Eediensten en de Grondwet

Beste 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e,

Sinds de persconferentie van zojuist (ook al daarvoor) meldden de vertegenwoordigers van kerkgenootschappen en een enkele bisschop zich voortdurend hier. Voor hen is nu met name van belang om te weten wat de lijn is bij het houden van erediensten.

11.1 [Redacted]

11.1 [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

10.2., is dit een lijn die je vanuit de NCTV kunt steunen?

10.2.e
Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE

tel. +10.2.e
emai10.2.e@minjenv.nl

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DBO
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 11:57
Aan: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW;
 10.2.e - BD/KS; 10.2.e - BD/PNDV; 10.2.e -
 BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e -
 BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/NCC/ECO; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e
 - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Ons overleg met minister nog afwachten op dit punr?
Overigens eens met inhoud

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>
Datum: woensdag 25 mrt. 2020 11:53 AM
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl, 10.2.e - BD/KS
 10.2.e @nctv.minjenv.nl, 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl, 10.2.e
 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl,
 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
 10.2.e @minjenv.nl
Kopie: 10.2.e - BD/NCC/ECO 10.2.e @minjenv.nl, Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B
 <l.b.hekking@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl, 10.2.e
 BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Dank 10.2.e!
Moet ik bij nog iemand checken, of is het ok?

Met vriendelijke groet,

Anna Sophia Posthumus
Woordvoerder

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Communicatie
 Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag
 .....
M 06 256 855 45
a.s.posthumus@minjenv.nl
www.rijksoverheid.nl/ienv
 .....
Voor een rechtvaardige en veilige samenleving
 .....

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 11:49
Aan: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B ; 10.2.e - BD/KS ; 10.2.e
 10.2.e - BD/DBO ; 10.2.e - BD/PNDV ; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES ;
 10.2.e - BD/DWJZ/JZW ; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/NCC/ECO ; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B ; 10.2.e -

BD/DBO/ADVIES ; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

11.1

Van: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 11:42

Aan: 10.2.e - BD/KS 10.2.e <@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e -

BD/DWJZ/JZW 10.2.e <@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO

10.2.e <@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNDV

10.2.e <@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

10.2.e <@minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/NCC/ECO 10.2.e <@minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. -

BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

10.2.e <@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

10.2.e <@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Ok maar wie kan dan defintief akkoord geven op de inhoud van deze teksten?

Met vriendelijke groet,

Anna Sophia Posthumus

Woordvoerder

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directie Communicatie

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

M 06 256 855 45

a.s.posthumus@minjenv.nl

www.rijksoverheid.nl/jenv

Voor een rechtvaardige en veilige samenleving

Van: 10.2.e - BD/KS 10.2.e <@nctv.minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 11:39

Aan: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e

10.2 - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO

10.2.e <@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNDV

10.2.e <@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

CC: 10.2.e [redacted] - BD/NCC/ECO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Is ook bij veiligheidsregio's behoefte aan. Wel nog een slag met enkele extra Q&A's met specifieke voorbeelden. krijg hier van veiligheidsregio's nog vragen over iftars in de moskee en iftars thuis? Schakel ik met 10.2.e [redacted] nog over.

Groet

10.2.e [redacted]

Van: Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 11:36

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/PNDV 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
CC: 10.2.e [redacted] - BD/NCC/ECO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Allen,

Zouden deze QenAs dan ook zo op rijksoverheid.nl geplaatst kunnen worden? Of moet daar nog een slag over worden gemaakt? Zijn namelijk vragen die breed leven.

Met vriendelijke groet,

Anna Sophia Posthumus

Woordvoerder

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directie Communicatie

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

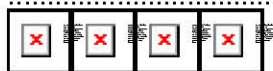
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

.....
M 06 256 855 45

a.s.posthumus@minjenv.nl

www.rijksoverheid.nl/jenv

.....
Voor een rechtvaardige en veilige samenleving

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 10:17

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/PNDV 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

CC: 10.2.e [redacted] - BD/NCC/ECO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

11.1

11.1

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 10:11

Aan: 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/NCC/ECO 10.2.e @minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Wat is het advies?

11.1

Dit punt van de kerken blijft terug komen.

Groet

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Datum: woensdag 25 mrt. 2020 10:06 AM

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Kopie: 10.2.e - BD/NCC/ECO 10.2.e @minjenv.nl>, Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>, Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Dank je wel 10.2.e ,

Ook voor al je snelle input en teksten gisteren nog!

Goed om te weten indeed. Ik CC een aantal direct betrokken COM-collega's.

Groet,

10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 09:54

Aan: [redacted] - BD/KS [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; [redacted] - [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; [redacted] - BD/DBO [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Goedemorgen collega's,

11.1 [redacted]

10.2.e [redacted]

Van: [redacted] - BD/KS [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 08:49

Aan: [redacted] - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Dank ik ga kijken of ik nog eea eruit kan gebruiken voor de model noodverordening

Verzonden met BlackBerry Work

www.blackberry.com

Van: [redacted] - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Datum: woensdag 25 mrt. 2020 8:40 AM

Aan: [redacted] - BD/KS [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Goedemorgen [redacted],

Jazeker, dat is de laatste versie die is afgestemd in de groep.

Van: [redacted] - BD/KS [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 08:38

Aan: [redacted] . - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Hoi [redacted]

Is dit de laatste versie?

Groet

[redacted]

Verzonden met BlackBerry Work

www.blackberry.com

Van: [redacted] . - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>

Datum: dinsdag 24 mrt. 2020 2:31 PM

Aan: [redacted] - BD/PNI [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>, [redacted] - BD/DBO

[redacted] <[redacted]@minjenv.nl>, [redacted] - BD/DBO/ADVIES

[redacted] <[redacted]@minjenv.nl>, Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl> ,

[redacted] - BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>, [redacted]

BD/DWJZ/JZW [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>, [redacted] - BD/DWJZ/JZW

[redacted] <[redacted]@minjenv.nl>, [redacted] - BD/PSD [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>

Kopie: [redacted] - BD/PNDV [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>, [redacted] - BD/KS

[redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Beste collega's,

Hierbij de aangepaste factsheet. De laatste zin is geschrapt. Daarnaast is het woord *kerkelijke* tussen haken geplaatst. De Minister voor de Erediensten maakt geen onderscheid naar geloof en/of levensbeschouwing. Het Humanistisch Verbond heeft in een brief aan de Minister hier vanochtend aandacht voor gevraagd. Met deze aanpassing komen we hieraan tegemoet. Indien niet akkoord met deze laatste aanpassing dan hoor of lees ik dat graag.

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 14:15

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PSD 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Dag allen

11.1 10.2.e 11.1

. Verder is factsheet volgens mij af afgestemd via andere lijn binnen NCTV 10.2.e en 10.2.e daarom in cc).

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 13:07

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PSD 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk

Dank!

Mijn vraag is nog of deze factsheet nog geheel actueel is na overleg van vanmiddag over uitwerking regels. Ik denk het wel maar ter check.

11.1

Groet

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: dinsdag 24 mrt. 2020 9:42 AM

Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/PNI 10.2.e @nctv.minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>, Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/PSD 10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: Erediensten in de praktijk

Beste collega's,

Hierbij een praktische factsheet over de Erediensten. Deze is geaccordeerd door de voorzitter van het CIO, wat hen betreft is dit een duidelijke en voor hen haalbare lijn.

Mocht BZK/ons cluster Mensenrechten een andere lezing hebben van de Grondwet dan kan er nog een aanpassing volgen. Maar gelet op de grote roep om helderheid over kerkdiensten stuur ik jullie vast wat ik heb.

@ NCTV/NCC Graag aangeven of het CIO deze informatie mag verspreiden onder de bij hen aangesloten organisaties? Hier is dringende behoefte aan. Dat geldt ook voor de moslimgemeenschap

en de hindoegemeenschap. 11.1

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 06 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl
Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Verzonden: maandag 23 maart 2020 22:23

Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNI
10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO
10.2.e @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B
<l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>;
10.2.e . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PSD
10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: Factsheet Erediensten

Beste collega's,

10.2.e appte me met het verzoek een factsheet op te stellen over de gevolgen van de vanavond aangekondigde maatregelen voor de erediensten. De PA heeft al vragen ontvangen van de SGP. Hierbij mijn aanzet voor de factsheet. Het is een aanzet omdat BZK, de hoeder van de Grondwet, nog geen duiding hierover heeft afgegeven. (11.1

De factsheet is ook aan de coördinator Grondrechten van BZK gemaïld met de vraag of BZK met de gevolgde lijn kan instemmen. Hierbij gaat de factsheet ook naar ons cluster Mensenrechten. Mochten BZK of ons cluster Mensenrechten de factsheet anders willen zien dan laat ik dat weten.

10.2.e en 10.2.e, indien de factsheet met anderen binnen de NCTV/NCC afgestemd moet worden stuur het dan gerust door.

Lodewijk, 10.2.e van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) appte me vanavond het volgende:

Een woordvoerder van de minister bevestigt tegenover NRC dat religieuze bijeenkomsten net als uitvaarten en kerkelijke huwelijken uitgezonderd zijn van het verbod op bijeenkomsten tot 1 juni.

Daarbij zou zijn aangevuld dat bij al deze bijeenkomsten de 1,5 meter-norm en overige hygiënemaatregelen wel van kracht blijven. Ook mogen er hoogstens dertig personen aanwezig zijn.

Het CIO komt hier in de conference call met de minister komende woensdag (16:30 uur) vast op terug. Mocht je hier een aanvulling op hebben dan ontvang ik die graag.

Tot slot; het CIO heeft ook een factsheet opgesteld. Deze is nog in bewerking maar deze versie mocht ik vast in beperkte kring delen. Doe er je voordeel mee.

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301

2500 EH DEN HAAG

Tel. 06 10.2.e [REDACTED]

email 10.2.e [REDACTED] [@minjenv.nl](mailto:[REDACTED]@minjenv.nl)

Section Legal Affairs and Legislative policy

Department of Legislation and Legal Affairs

Ministry of Security and Justice

P.O. Box 20301,

2500 EH THE HAGUE

tel. +10.2.e [REDACTED]

email 10.2.e [REDACTED] [@minjenv.nl](mailto:[REDACTED]@minjenv.nl)

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e @minbzk.nl>
Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 10:15
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Hoi 10.2.e, 11.1
Akkoord met factsheet idd, 11.1
Grt 10.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: maandag 23 maart 2020 22:30
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Factsheet Erediensten

11.1

Ik kreeg van onze bestuursondersteuning, de PA van de minister en de NCTV het verzoek een factsheet op te stellen over erediensten. Daarbij heb ik heel dankbaar geput uit de mailwisseling van vorige week dus ik kan me niet voorstellen dat je niet akkoord bent maar misschien zou je toch willen checken? De factsheet gaat (voor zover ik weet) niet naar buiten maar ik begrijp dat de SGP al met vragen zal komen dus kan mogelijk wel voor de beantwoording van die vragen als input dienen.

Fijne avond, 10.2.e

10.2.e
Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 13:23
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Hoi 10. ,

Dank voor de uitgebreide toelichting en snelle terugkoppeling. Ik ben nu bezig met een spoedverzoek van onze minister ^{11.1}

Gr 10.2.e

Van: 10.2.e , 10.2.e
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 13:16
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW ; 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Hoi 10.2.e

Eens, lastige materie, zou je een zelfstandig onderzoeksrapport over kunnen schrijven in langere tijd dan die ons vergund is....

11.1

Grt 10.2

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 12:20
Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Dag 10.2.

Veel dank voor je input en opmerkingen! ^{11.1}

11.1

11.1 [redacted]

11.1 [redacted]

[redacted]

Hartelijke groet,

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] [@minbzk.nl](mailto:10.2.e@minbzk.nl)>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 09:30

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>

Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Hi, zie hierbij enkele suggesties nog.

11.1 [redacted]

Grt 10.2 [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 16:44

Aan: 10.2.e [redacted] [@minbzk.nl](mailto:10.2.e@minbzk.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>

Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Dag 10.2.e [redacted],

buiten reikwijdte Wob-verzoek [redacted]

Bijgaand mijn tekstsuggestie voor de factsheet voor het onderdeel verhouding met EVRM. 10.2.e [redacted] ik ben heel benieuwd hoe jij hier tegenaan kijkt.

Hartelijke groet,

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] [@minbzk.nl](mailto:10.2.e@minbzk.nl)>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 10:35

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] [@minjenv.nl](mailto:10.2.e@minjenv.nl)>

Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Hoi 10.2. ,
Ook hiermee akkoord. 11.1
Grt 10.

Van: 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 10:25

Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Factsheet Erediensten

Beste 10.2

Dank voor je snelle reactie op de factsheet van gisteravond, ik waardeer het zeer. 11.1

Dus die reactie kun je nog tegemoet zien.

Hierbij de praktische factsheet over erediensten gebaseerd op het juridische verhaal van gisteravond. Deze wordt hopelijk zo snel mogelijk gepubliceerd door de NCC zodat hiernaar kan worden verwijzen. Zou juist hebben het CIO en de koepelorganisatie van moslims ingestemd met de praktische factsheet. Kun je hier ook mee instemmen?

10.2.e

gelijk aan tweede e-mail
document 8

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/KS
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 15:34
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: publicatie Q&A's erediensten

Scherp van je. Is gecorrigeerd

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Datum: woensdag 25 mrt. 2020 3:28 PM
Aan: 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>
Onderwerp: RE: publicatie Q&A's erediensten

**Je stuurde net niet de laatste versie mee!
 (heel begrijpelijk gelet op het aantal versies in omloop)**

Erediensten, kerkelijke huwelijken en uitvaartdiensten in de praktijk (25 maart) reeds openbaar

Kunnen kerkgenootschappen in NI hun erediensten ook na de versoepelde maatregelen van het kabinet d.d. 23 maart houden?

- Geen verbod op het houden van bijeenkomsten van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard *binnen* gebouwen of besloten plaatsen (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, artikel 6 Grondwet).
- Religieuze en levensbeschouwelijke activiteiten *buiten* gebouwen of besloten plaatsen kunnen worden beperkt vanwege bescherming van de volksgezondheid.
- Het kabinet doet een dringende oproep om in beide gevallen de erediensten (waaronder de reguliere kerkdienst en het vrijdagmiddaggebed) tot een minimum te beperken. Vieringen die uitgesteld kunnen worden waar mogelijk uitstellen.
- Reguliere diensten waar mogelijk digitaal uitzenden zodat mensen op afstand de dienst kunnen volgen.
- Indien er een eredienst wordt gehouden dan geldt als richtlijn dat daarbij aanwezig zijn de voorganger, imam, rabbijn, pandit of betreffende geestelijke die de dienst uitvoert met assistentie (koster, ouderling, geestelijke verzorger en technische ondersteuning).

Wat zijn de voorschriften met betrekking tot kerkelijke huwelijken en uitvaartdiensten?

- Ook (kerkelijke) huwelijken en uitvaartdiensten kunnen doorgaan. Daarvoor geeft het kabinet als bovengrens 30 aanwezigen die voldoende afstand (1,5 meter) van elkaar kunnen bewaren en overige hygiënevoorschriften in acht nemen.

Waarom gelden voor (kerkelijke) huwelijken en uitvaartdiensten andere voorschriften dan voor reguliere kerkdiensten?

- Het kabinet maakt dit onderscheid om te voorkomen dat de grenzen worden opgezocht; elke avond een eredienst met 30 personen in een dorpskerk is niet de bedoeling.
- Reguliere erediensten, doopfeesten en herdenkingsdiensten kunnen worden uitgesteld.

Van: 10.2.e - BD/KS
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 15:08
Aan: NKC - DRD/NCC
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: publicatie Q&A's erediensten

Dag collega's,

Wij kregen nav de aangescherpte maatregelen veel vragen over de 'erediensten'. DWJZ heeft onderstaande Q&A's opgesteld ter verduidelijking en kunnen op rijksoverheid.nl worden gepubliceerd.

De Q&A's kunnen worden toegevoegd aan: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/vragen-over-maatregelen-en-handhaving>

Q&A's:

11.1

Dank en groet,

10.2.e

Senior juridisch adviseur

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid

NCTV

Kern Strategie/Staf

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag

.....
T 10.2.e (secretariaat)

M 10.2.e

10.2.e [@nctv.minjenv.nl](mailto:10.2.e@nctv.minjenv.nl)

www.nctv.nl

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 17:16
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e - BD/PNDV; 10.2.e - BD/KS; 10.2.e - BD/KS; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag 10.2.e

11.1

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 17:04
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl
CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag allen,

Uit het telefoongesprek van zojuist heb ik de volgende werkafspraken gehaald:

1. Er volgt vanavond vanuit het CIO nog een opzet voor communicatie over de nadere werkafspraken tussen ministers en koepelorganisaties (10.2.e / CIO), langs de volgende lijnen:
  - a. Officiële aanwijzing blijft maximaal 30 personen bij samenkomsten van religieuze of levensbeschouwelijke aard.
  - b. Gezamenlijke inzet is om fysieke zittingen te beperken tot een noodzakelijk minimum.
  - c. De aanwezigheid bij zittingen te beperken tot het noodzakelijk minimum.
  - d. Streven is om in te zetten op het digitaal aanbieden van erediensten.
2. Idee is dat er morgenvroeg nog een persbericht over dit onderwerp uit kan, door onder meer het CIO. Idee is om te spreken van een communiqué i.p.v. convenant tussen koepelorganisaties en MinJenV (= als MinJenV daarmee akkoord is, pas besproken nadat hij weg was).
3. De opzet voor communicatie komt vanuit het CIO richting ministerie, sowieso langs de lijnen van 10.2.e en 10.2.e (@ 10.2.e : mocht het abusievelijk alleen bij jou terecht komen, zet jij het door?).
4. 10.2.e zorgt voor het aanhaken en afstemmen van de tekst met de andere koepelorganisaties. @ 10.2.e : schakel jij ook met DCOM en de NCTV?
5. De afgestemde tekst wordt ook ter akkoord voorgelegd aan MinJenV. Lijkt me handig dit – i.v.m. spoedeisendheid – via de mail te doen?

@ 10.2.e : is dit beeld wat jou betreft volledig?

@ 10.2.e : nog aanvullende wensen om dit soepel te laten verlopen in de afstemming met MinJenV?

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 16:30
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e - BD/DBO

10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/PNDV 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>;
10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/KS
10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted]
- BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
CC: Hoek MA, J.M. van - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag allen,

11.1 [redacted]

1. [Verzamelbrief VWS](#) over maatregelen in de strijd tegen het coronavirus die morgen uitgaat richting TK.
Hierin wordt ook aandacht besteed aan de effecten van de maatregelen op de erediensten. Zojuist in het telefoongesprek besproken dat de NCTV ervoor zorgt dat 10.2.e [redacted] mee kan lezen.
2. Een [Q&A / factsheet](#) voor in de communicatie-uitingen op onder meer Rijksoverheid.nl.
In afwachting van afstemming definitieve lijn en teksten.
3. Een [convenant](#) met de nadere afspraak dat het in beginsel de intentie is om alle diensten digitaal te laten plaatsvinden (= te laten ondertekenen door zowel de koepelorganisaties als MinJenV)

11.1 [redacted]

11.1 [redacted]

11.1 [redacted]

Hartelijke groet,

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 14:57

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] BD/DBO/ADVIES
10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] BD/PNDV 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] -
BD/KS 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] @nctv.minjenv.nl>; Posthumus
LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW
10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Ha 10.2.e [redacted],

11.1 [redacted]

Een aanvullende nota hierover voor de conference call met CIO van vanmiddag (16:30 uur) gaat niet lukken maar om 15:30 uur is een vooroverleg met de minister dan kan ik dit wel aangeven.

Eens met het antwoord dat je hebt gegeven.

Tot zo, 10.2.e

Kunnen kerkgenootschappen in NI hun erediensten ook na de verscherpte maatregelen van het kabinet d.d. 23 maart houden?

- Geen verbod op het houden van bijeenkomsten van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard *binnen* gebouwen of besloten plaatsen (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, artikel 6 Grondwet).
- Religieuze en levensbeschouwelijke activiteiten *buiten* gebouwen of besloten plaatsen kunnen worden beperkt vanwege bescherming van de volksgezondheid.
- Het kabinet doet een dringende oproep om in beide gevallen de erediensten (waaronder de reguliere kerkdienst en het vrijdagmiddaggebed) tot een minimum te beperken. Vieringen die uitgesteld kunnen worden waar mogelijk uitstellen.
- Reguliere diensten waar mogelijk digitaal uitzenden zodat mensen op afstand de dienst kunnen volgen.
- Indien er een eredienst wordt gehouden dan geldt als richtlijn dat daarbij aanwezig zijn de voorganger, imam, rabbijn, pandit of betreffende geestelijke die de dienst uitvoert met assistentie (koster, ouderling, geestelijke verzorger, technische ondersteuning).

Van: 10.2.e - BD/DBC 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 14:42

Aan: 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e S. - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Hi 10.2.e ,

11.1
[Redacted content]

Vraag nog gesteld vanuit de kerk: verzoek geen samenkomst te organiseren > wat valt hieronder? Dus bijvoorbeeld een vergadering van de kerkraad?
Maw: dus alleen de dienst/viering en uitvaart en huwelijk? Zo heb ik het beantwoord.

Groet

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 14:31

Aan: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNDV

10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted]
- BD/KS 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>;
Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW
10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag 10.2.e [redacted],

11.1 [redacted]

Spreek je straks om 15:30 uur. Ik zorg voor het inbellen!

Hartelijke groet,

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 14:02

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DBO/ADVIES 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/PNDV
10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/KS 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted]
- BD/KS 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>;
Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/JZW
10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>; 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Beste collega's,

11.1 [redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted] 10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]
Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 06 10.2.e [redacted]
email 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e [redacted]
email 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 13:43

Aan: 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/KS
10.2.e @nctv.minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e |>; 10.2.e - BD/KS
10.2.e @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: FW: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag 10.2.e en 10.2.e ,

Ik had zojuist 10.2.e aan de telefoon en begreep daaruit dat zojuist overleg bij de minister heeft plaatsgevonden met de NCTV en 11.1

11.1
Zoals telefonisch toegezegd stuur ik jullie hierbij de laatste mail door en de contactpersoon bij DWJZ van J&V die daar op dit moment mee aan de slag is: 10.2.e (zie CC en 10.2.e).

Er vindt om 15:30 uur een vooroverleg met MinJenV plaats en om 16:30 uur een call met het CIO. Idee van het vooroverleg is om de minister duidelijk te adviseren over onder meer het te sluiten convenant (afgestemde lijn NCTV en DWJZ). Vanuit de NCTV wordt 10.2.e ingebeld buiten reikwijdte Wob-

11.1

Veel dank allemaal en bel vooral indien handig!

Hartelijke groet,

10.2.e

*Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Bestuursondersteuning
Afdeling Advies*

10.2.e @minjenv.nl

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 12:22

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/NCC/ECO 10.2.e @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Erediensten in de praktijk - wens MinJenV sluiten convenant

Dag allen,

11.1

11.1 [Redacted]

Ik heb dit zojuist reeds telefonisch teruggekoppeld aan [Redacted] 10.2.e , @ [Redacted] 10.2.e : pak jij dit in afstemming met [Redacted] 10.2.e op en zoek jij de afstemming met de NCTV?

Veel dank alvast!!

Hartelijke groet,
[Redacted] 10.2.e

[Redacted]

[Redacted]

reeks uit document 7

[Redacted]

[Redacted]

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 17:57
Aan: 10.2.e
 10.2.e
CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; NCTV -
 Juridisch Advies - NCTV; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B; Hekking MA, L.B. -
 BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/PNDV; 10.2.e - BD/KS
Onderwerp: communiqué bijeenkomsten van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard

Geachte vertegenwoordigers van BUN, CIO, CMO, Hindoeraad en Humanistisch Verbond,

Zojuist heeft de minister van JenV in een conference call met het CIO afgesproken dat er een communiqué wordt opgesteld langs de volgende lijn:

Uitgangspunt is in beginsel de informatie zoals verstrekt door VWS, te weten dat samenkomsten van religieuze of levensbeschouwelijke aard alleen zijn toegestaan met maximaal 30 persoon (met 1,5 meter afstand). Insteek is echter om met de verschillende koepelorganisaties nadere afspraken te maken, om ernaar te streven dat de diensten zoveel mogelijk digitaal plaatsvinden. De inhoudelijke lijn wordt als volgt:

- 11.1

Zoals jullie eerder ook al aangaven; het is van groot belang dat hier snel duidelijkheid over komt. Ik ga daarom een groot beroep op jullie doen. Graag stelt de minister vandaag nog dat communiqué op zodat dit morgenochtend met een gezamenlijk persbericht kan worden gecommuniceerd.

10.2.e werkt nu hard aan een tekst en deelt deze zodra die gereed is. Graag jullie aandacht daarvoor.

Mochten jullie ondertussen nog vragen hebben bel mij dan gerust. Laten we dit met voortvarendheid oppakken zodat we snel de gewenste helderheid kunnen verschaffen.

Met vriendelijke groet, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid Postbus 20301

2500 EH DEN HAAG

Tel. 10.2.e

email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy Department of Legislation and Legal Affairs Ministry of Security and Justice P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE

tel. 10.2.e

email 10.2.e @minjenv.nl

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 19:28
Aan: NCTV - Juridisch Advies - NCTV; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e
 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e -
 BD/DBO/ADVIES; Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ
Onderwerp: RE: Conceptversie VWS brief
Bijlagen: CONCEPT Kamerbrief COVID-19 - 25 maart 2020_V7 (erediensten).docx

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 19:26
Aan: NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
 BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>;
 Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Conceptversie VWS brief

Beste 10.2.e ,

11.1

Met vriendelijke groet, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Postbus 20301
 2500 EH DEN HAAG
 Tel. 10.2.e
 email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
 Department of Legislation and Legal Affairs
 Ministry of Security and Justice
 P.O. Box 20301,
 2500 EH THE HAGUE
 tel. 10.2.e
 email 10.2.e @minjenv.nl

Van: Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 18:45
Aan: NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/PR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
 BD/DWJZ/SSR 10.2.e @minjenv.nl>
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
 BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Conceptversie VWS brief

Allen, ik deel deze versie met de mij bekende eerdere meelezers met verzoek om in het bijzonder naar para 1 (aanscherping maatregelen en adviezen) te kijken.

Reactie graag rechtstreeks naar [redacted], liefst met concrete tekstsuggesties.

@ [redacted], wil jij in het bijzonder kijken naar de samenkomsten religie.

Groet Ellen

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: NCTV - Juridisch Advies - NCTV [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>

Datum: woensdag 25 mrt. 2020 6:34 PM

Aan: Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>, [redacted] - BD/DWJZ/SBR

[redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>, [redacted] - BD/DWJZ/PR [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>, [redacted] -

BD/DWJZ/SSR [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Kopie: [redacted] - BD/DWJZ/SBR [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Onderwerp: FW: Conceptversie VWS brief

Beste Ellen,

Voor bijgaande conceptbrief van VWS hebben wij input geleverd voor onder deel 1 (overzicht maatregelen). De brief moet vanavond uit, maar de laatste versie hebben we nog steeds niet gehad. DBO had ons gevraagd om DWJZ op die laatste versie te laten meelezen, maar dat laat nu wat lang op zich wachten. Ik wil voorstellen dat jullie ook al op deze versie meekijken, dan is een laatste check straks hopelijk niet veel werk. Het gaat dus in het bijzonder om paragraaf 1. De passage waarin verwezen wordt naar het beleidskader van het Om heb ik met hen afgestemd.

Hopelijk lukt het om hier nu nog iemand naar te laten kijken. Sorry voor het late tijdstip.

Groet, [redacted]

Van: [redacted] - BD/PNDV [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 17:15

Aan: [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>, [redacted] - BD/PNI

[redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>, [redacted] - BD/PNI [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; NCTV - Juridisch

Advies - NCTV [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; [redacted] - BD/NCC/ECO

[redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>

CC: [redacted] - BD/NCTV [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; [redacted] - BD/KS [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>;

[redacted] - BD/PSD [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; [redacted] - BD/KS

[redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>; [redacted] - BD/DBO/ADVIES [redacted] <[\[redacted\]@minjenv.nl](mailto:[redacted]@minjenv.nl)>

Onderwerp: Conceptversie VWS brief

Collega's,

Deze ruwe versie van de Kamerbrief deelt VWS op mijn verzoek nu onderhands zodat we vast kunnen beginnen met meelezen.

Goede nieuws: de brief is aanzienlijk ingekort☺

Minder goede nieuws: VWS heeft deze versie net pas aan minister de Jonge meegegeven en hij moet er nog een keer naar kijken (en zit nu in de MCCB). Met VWS sprak ik af dat ze ons meteen nadat ze zijn reactie hebben informeren.

Groet,

[redacted]

Van: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minvws.nl](mailto:[redacted]@minvws.nl)>
Verzonden: woensdag 25 maart 2020 17:07
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/PNDV 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@nctv.minjenv.nl](mailto:[redacted]@nctv.minjenv.nl)>
CC: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minvws.nl](mailto:[redacted]@minvws.nl)>
Onderwerp: Conceptversie brief

Hierbij! Nog volop work in progress, maar het geeft een beeld.

Groet!
10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Directie Publieke Gezondheid | Crisisbeheersing en Infectieziekten
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
☎ 06 10.2.e [redacted]
✉ 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minvws.nl](mailto:[redacted]@minvws.nl)> | www.rijksoverheid.nl

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 10:39
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DBO;
 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e
 - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Persbericht / communicatie communiqué kerken en minister

buiten reikwijdte
 Wob-verzoek

Hoi,

Dank voor bericht. Laat je me weten als het communiqué uitgaat?
 Dan zal ik journalisten tippen en ook een reactie namens de minister geven volgens onderstaande lijn.
 Een apart persbericht vanuit ons is dan niet nodig.
 Groet,

Lodewijk Hekking
 Woordvoerder

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directie Communicatie

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

M: 06 52815611

E: l.b.hekking@minvenj.nl

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 08:48
Aan: 10.2.e BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
 10.2.e @minjenv.nl>; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. -
 BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: Persbericht / communicatie communiqué kerken en minister

Beste collega's van DCOM, hierbij mijn inbreng voor het persbericht / verklaring JenV over communiqué Kerken.

De coronamaatregelen hebben ingrijpende gevolgen voor religieuze vieringen. Het kabinet heeft bekend gemaakt dat voor samenkomsten van religieuze of levensbeschouwelijke aard, mits daarbij niet meer dan 30 personen aanwezig zijn en mits betrokkenen te allen tijde 1,5 meter afstand houden tot de dichtstbijzijnde persoon, een uitzondering geldt op het samenkomst verbod. De Boeddhistische Unie, het Contactorgaan Moslims en Overheid, het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken en de Hindoeraad hebben met minister Grapperhaus gesproken over de invulling van deze maatregel. In een gemeenschappelijk communiqué is die invulling opgenomen. Minister Grapperhaus heeft waardering voor de wijze waarop de koepelorganisaties voortvarend en verenigd hun verantwoordelijkheid tonen. Burgers vinden bij emotionele gebeurtenissen vaak steun bij religie en spiritualiteit. Religieuze organisaties kunnen op een natuurlijke manier een rol spelen in het tegemoet komen aan de behoefte aan gemeenschap, herdenken, steun en troost. Hiermee geven de koepelorganisaties aan op welke wijze de kerkgenootschappen dat ook in de huidige situatie kunnen doen.

Kunnen jullie hiermee verder?

De koepelorganisaties zullen een persbericht uitsturen zodra de minister heeft ingestemd met het communiqué. Het liefst doen ze dat met een gemeenschappelijk persbericht.

10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Verzonden: donderdag 26 maart 2020 07:52

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
10.2.e @minjenv.nl; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>; Posthumus LLM, A.S. -
BD/DCOM/P&B <a.s.posthumus@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e -
BD/PNDV 10.2.e @nctv.minjenv.nl; 10.2.e . - BD/KS 10.2.e @nctv.minjenv.nl; NCTV - Juridisch
Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: communiqué kerken en minister

Goedemorgen collega's,

De koepelorganisaties hebben ingestemd met bijgesloten tekst. Wat mij betreft kan deze zo worden
voorgelegd aan de minister.

Collega's DCOM en NCTV, mochten jullie het anders willen zien dan graag een reactie voor 9:30 uur
zodat dit communiqué om 10:00 uur kan worden voorgelegd aan de minister.

10.2.e , kun jij dat doen?

10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: donderdag 26 maart 2020 07:37

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl; 10.2.e . - BD/DBO/ADVIES

10.2.e >; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: communiqué kerken en minister

En CMO nog toevoegen? Groet

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: donderdag 26 mrt. 2020 7:15 AM

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>, NCTV - Juridisch Advies -

NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>, Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B <l.b.hekking@minjenv.nl>

Kopie: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, Posthumus LLM, A. S. - BD/DCOM/P&B

<a.s.posthumus@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: communiqué kerken en minister

Dank 10.2.e ,

Dank, je had een drukke avond zag ik. 11.1

Rond 10 u

voorleggen aan minister?

Groet

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Datum: woensdag 25 mrt. 2020 11:00 PM

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>, NCTV - Juridisch Advies -

NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Kopie: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: communiqué kerken en minister

10.2.e , 11.1

Ik ga nu bij de vertegenwoordigers van de koepels polsen om te zien of ze vanavond nog kunnen aansluiten hierbij.

Inhoud is overigens conform hetgeen vanmiddag afgesproken (maar ook niets meer dan dat)

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 22:37

Aan: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>, NCTV - Juridisch Advies - NCTV

10.2.g @nctv.minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: FW: communiqué kerken en minister

10.2.e [redacted] 10.2.e [redacted] is bereid mee te lezen en checkt of e.e.a. mensenrechtenproof is. Gelet op het tijdstip zal ik de overige koepels ook direct informeren.

Van: 10.2.e [redacted]

Verzonden: woensdag 25 maart 2020 22:31

Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DBO 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

CC: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted],
10.2.e [redacted]

Onderwerp: communiqué kerken en minister

Dag 10.2.e [redacted],

Zoals gevraagd door de minister hebben 10.2.e [redacted] en ondergetekende een concept communiqué opgesteld. De participanten van het overleg kunnen dit allen onderschrijven. Hopelijk is de minister het hier ook mee eens.

Waarschijnlijk willen jullie het ook nog voorleggen aan eventuele andere groepen, die ook willen onderschrijven. Dat kan later worden toegevoegd.

Vooreerst is het nu van belang de tekst van het communiqué vast te stellen, zodat het ook kan worden uitgebracht.

Is het mogelijk om zsm, maar uiterlijk morgenochtend voor 09.30 uur te reageren?

Je mag me ook bellen: 10.2.e [redacted].

Met vriendelijke groet, mede namens 10.2.e [redacted],

10.2.e [redacted]

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 14:00
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; NCTV - Juridisch Advies - NCTV; Hekking MA, L.B. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e - BD/PNDV; 10.2.e - BD/KS; Posthumus LLM, A.S. - BD/DCOM/P&B; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: Het Communiqué
Bijlagen: Communiqué koepelorganisaties - beperken erediensten (26 maart JenV).docx

Geachte vrienden van de Erediensten,

De minister voor de Erediensten heeft zojuist ingestemd met jullie communiqué. Van harte gefeliciteerd.

Er zal geen persbericht worden geplaatst door JenV maar de woordvoeringslijn zoals ik die vanochtend met jullie afstemde is ook akkoord. Er is hier veel waardering voor de wijze waarop de koepelorganisaties voortvarend en verenigd hun verantwoordelijkheid hebben getoond.

Ik hou het voor nu hierbij zodat jullie snel jullie achterban kunnen informeren.

Met vriendelijke groet, 10.2.e

10.2.e
Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e@minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy Department of Legislation and Legal Affairs Ministry of Security and Justice P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e@minjenv.nl

10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: donderdag 2 april 2020 19:24
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

Dank aan jullie beiden!

Ik verwerk jullie opmerkingen, waarvoor veel dank, en voeg de door 10.2.e [redacted] uitgelichte info uit de nota aan MBZK zonder bronvermelding nog even toe aan mijn mail aan de minister.

Groet,

10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
 tel. 10.2.e [redacted]
 e-mail: 10.2.e [redacted] @minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 19:12
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW ; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
Onderwerp: RE: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

buiten reikwijdte
 Wob-verzoek

Ik zal het alleen delen met de drie andere betrokken JenV-collega's. Bij 10.2.e [redacted] bekend, we hebben gisteren interdepartementaal overleg gehad.

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Datum: donderdag 02 apr. 2020 19:02
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>, 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

Delen mag van 10.2.e [redacted] Liever niet met het hele ministerie maar in kleine kring is het geen punt (dus buiten reikwijdte Wob-verzoek [redacted])

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:56
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

11.1 [redacted]

Dank 10.2.e, dit is belangrijke info die ik graag met de andere JenV-collega's zou willen delen nu we druk bezig zijn met een concept aanwijzing. Goed?

11.1

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:45

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: FW: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Zo is de minister van BZK geïnformeerd.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Verzonden: maandag 30 maart 2020 09:58

Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

Goedemorgen 10.2.e,

Gelet op de druk hierbij mijn reactie naar jullie beide tegelijk. Onder 3 heb ik vooral een voorstel gedaan zodat de tekst beter aansluit bij de communicatielijnen van JenV en AZ, inhoudelijk akkoord.

11.1

Vriendelijke groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

Verzonden: maandag 30 maart 2020 09:42

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Constitutionele aandachtspunten maatregelen COVID-19

Dag 10.2.e,

Goedemorgen. We mogen weer. Graag jullie aandacht voor bijgaande nota, @10.2.e ihb onderdeel 3. Zouden jullie hier zsm op kunnen reageren, bij voorkeur per ommegaande (voor 10.00 uur), maar anders zsm. Alvast dank,
Grt 10.2

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:47
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
Onderwerp: RE: Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen

Nog een kleine aanvulling mbt max aantal personen.

11.1

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:36
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen

Beste 10.2,

11.1

11.1

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:08
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen

Beste 10.2.e en 10.2.e,

11.1

Graag jullie evt. raadgevingen over onderstaande conceptmail, liefst in de vorm van concrete tekstsuggesties.
 Minister vroeg me het "vandaag" te doen. Dat is strikt genmen tot 0.00 uur, maar ik wil het wel rond 20.00 uur toesturen.
 De factsheet zou ik graag mee willen sturen.

Groet,

10.2

CONCEPT-MAIL:

Dag Ferd,

11.1

Overigens houdt ook BZK/CZW zich in sterke mate bezig met deze onderwerpen, 11.1

1. Kun je in in het licht van art. 6 Grondwet¹ (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging) godsdienstige of levensbeschouwelijke bijeenkomsten tegengaan?

Antwoord:

11.1

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

2. Verzet de Grondwet zich ertegen om groepsvorming van twee of meer personen te verbieden?

Antwoord:

11.1

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

1 TEKST ARTIKEL 6 GRONDWET

1. Ieder heeft het recht zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.
2. De wet kan ter zake van de uitoefening van dit recht buiten gebouwen en besloten plaatsen regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden

10.2.e
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
tel. 10.2.e
e-mail: 10.2.e @minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

10.2.e [redacted] - **BD/DWJZ/JZW**

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:39
Aan: 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted] . - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen

Dag 10.2.e [redacted] ,

Zie bijgaand mijn suggesties in rood.

10.2.e [redacted] nog een vraag aan jou. Weet jij hoe BZK/CZW aankijkt tegen de beperking van max. 30 personen bij een bijeenkomst?

Hartelijke groet,
 10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted] . - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: donderdag 2 april 2020 18:08
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW ; 10.2.e [redacted] . - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: Grondwet - religieuze bijeenkomsten / groepsvormingsverbod 2 of meer personen

Beste 10.2.e [redacted] ,

11.1 [redacted]
 Graag jullie evt. raadgevingen over onderstaande conceptmail, liefst in de vorm van concrete tekstsuggesties.
 Minister vroeg me het "vandaag" te doen. Dat is strikt genmen tot 0.00 uur, maar ik wil het wel rond 20.00 uur toesturen.
 De factsheet zou ik graag mee willen sturen.

Groet,

10.2
 e [redacted]

CONCEPT-MAIL:

Dag Ferd,

11.1 [redacted]

1. Kun je in in het licht van art. 6 Grondwet¹ (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging) godsdienstige of levensbeschouwelijke bijeenkomsten tegengaan?

Antwoord:

11.1 [redacted]

11.1

2. Verzet de Grondwet zich ertegen om groepsvorming van twee of meer personen te verbieden?

Antwoord:

11.1

1 TEKST ARTIKEL 6 GRONDWET

1. Ieder heeft het recht zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.
2. De wet kan ter zake van de uitoefening van dit recht buiten gebouwen en besloten plaatsen regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden

10.2.e

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
tel. 10.2.e
e-mail: 10.2.e @minienv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

10.2.e [redacted] - **BD/DWJZ/JZW**

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: vrijdag 3 april 2020 09:29
Aan: Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ
CC: 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted]
 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e [redacted]
 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
Onderwerp: RE: Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen

Ha Ellen,

Dank! 11.1 [redacted]

Er zijn nog steeds veel collega's, mijzelf inclusief, los van elkaar met dezelfde vragen bezig, zo blijkt ook hier weer uit.

Groet,

10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
 tel. 10.2.e [redacted]
 e-mail: 10.2.e [redacted] @minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Van: Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ
Verzonden: vrijdag 3 april 2020 09:06
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR ; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR ; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
CC: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR ; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR ; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW ;
 10.2.e [redacted] BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen

Allen,

Ik had over de reikwijdte van 6 Gw ook een gesprek met Reimer veldhuis, die voor mij het bijgaande op een rijtje heeft gezet. Geen officiële status, maar wellicht wel behulpzaam.

Groet Ellen

Van: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Verzonden: vrijdag 3 april 2020 08:33
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR
 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
CC: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ
 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] -
 BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>
Onderwerp: FW: Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen

Beste 10.2.e ,

@10.2.e : Zie de eerste vraag van de minister bij ad 1 over de Cwu c.a.. Ik had in mijn antwoord gewezen op art. 11 Wbbbg.^{11.1}

@10.2.e : Zie de laatste vraag van de minister bij ad 2. Ken jij jurisprudentie over ondergrens samscholingsverboden? Ik zal ook zelf op zoek gaan.

N.B voor de meelezers:

- Ik heb 10.2.e gevraagd te kijken naar EVRM-jurisprudentie n.a.v. de eerste vraag bij ad 2.
- Zelf zal ik wat uitzoeken en opschrijven over "behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet", dus de laatste vraag bij ad 1.^{11.1}

Ik heb de minister gemeld vandaag met de antwoorden te komen.

Groet,

10.2
e

10.2.e
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
tel. 10.2.e
e-mail: 10.2.e @minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Van: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: vrijdag 3 april 2020 08:09

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen

10.2
.e

Tav ad 1.

11.1

Tav ad 2.

11.1

Groet,
Ferd

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>
Datum: donderdag 02 apr. 2020 8:04 PM
Aan: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL 10.2.e @minjenv.nl>
Kopie: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: Je 2 vragen over art. 6 Grondwet en grondwettigheid evt. verbod op groepsvorming 2 of meer personen

Dag Ferd,

Na raadpleging van enkele DWJZ-collega's (i.h.b. 10.2.e) hieronder poging tot korte beantwoording van de twee vragen die je me vanochtend telefonisch stelde. Overigens is het onderwerp grondrechten primair belegd bij BZK/CZW en zodoende ligt daar voornamelijk de kennis en expertise, maar die heb ik niet betrokken.

1. Kun je in het licht van art. 6 Grondwet¹ (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging) godsdienstige of levensbeschouwelijke bijeenkomsten tegengaan?

11.1

11.1

2. Verzet de Grondwet zich ertegen om groepsvorming van twee of meer personen te verbieden?

11.1

¹ TEKST ARTIKEL 6 GRONDWET

1. Ieder heeft het recht zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.
2. De wet kan ter zake van de uitoefening van dit recht buiten gebouwen en besloten plaatsen regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden

Vriendelijke groet,

10.
2.e

10.2.e
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
tel. 10.2.e
e-mail: 10.2.e@minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

10.2.e

. - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Verzonden: donderdag 2 april 2020 17:59
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Voorbereidend stuk voor Call met de Raad der Kerken 3/4

Dank dat je dit zo snel hebt kunnen oppakken! ☺

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 13:49
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES ; 10.2.e - BD/DBO ; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW ;
 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Onderwerp: RE: Voorbereidend stuk voor Call met de Raad der Kerken 3/4

Beste 10.2.e en 10.2.e ,

Hierbij de voorbereiding voor de conference call van Min JenV met de kerkelijke vertegenwoordigers van morgenochtend. Ik neem direct contact op met ons DWJZ secretariaat om de nota in iBabs te zetten en indien mogelijk ook fysiek aan te leveren bij 10.2.e . Ik laat je nog weten of dat gelukt is.

De kerkelijke vertegenwoordigers hebben om 16:00 uur hun voorbespreking van de conference call. Mocht er uit die voorbespreking een nabrander volgen dan laat ik dat weten. In de nota zitten nu de punten die 10.2.e (CIO) me eerder vandaag doorgaf.

Vriendelijke groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: donderdag 2 april 2020 11:32

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Voorbereidend stuk voor Call met de Raad der Kerken 3/4

Ha 10.2.e

Ik zie dat de conference call met de Raad der Kerken is verplaatst naar morgenvroeg. Zou je kunnen zorgen dat er vandaag een voorbereidend stuk komt voor MinJenV? 11.1

(A) De achtergrond van de uitzondering die geldt voor erediensten (en Rutte heeft gezegd: 'En nogmaals, we houden de kerkgenootschappen echt in de gaten. Als het nodig is — daar ben ik het ook nog mee eens — zou je zelfs moeten kijken naar de grondwettelijke situatie, als bijvoorbeeld blijkt dat ze allemaal diensten organiseren.').

(B) buiten reikwijdte Wob-verzoek

Zou je het stuk ook naar 10.2.e en mij kunnen sturen? buiten reikwijdte Wob-verzoek

Veel dank alvast!

Groet, 10.2.e

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directie Bestuursondersteuning

Afdeling Advies

10.2.e @minjenv.nl

10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: vrijdag 3 april 2020 13:24
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DBO; 10.2.e
10. - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: Terugkoppeling cc MinJenV-Kerkelijke vertegenwoordigers
Bijlagen: Verslag en acties cc MinJenV-kerkelijke vertegenwoordigers 3 april.docx

Ha 10.2.e & 10.2.e ,

Hierbij het verslag van de conference call van de minister met de kerkelijke vertegenwoordigers van vanochtend. Het is afgestemd met 10.2.e .

Tot de volgende keer, 10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 13:18
Aan: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DBO
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
Onderwerp: RE: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur
Bijlagen: Concept-spreeklijn naleving maatregelen door kerkgenootschappen (ramadan).docx

Beste 10.2.e,

Hierbij nog een aanvulling op de spreeklijn met een verwijzing naar de vastenmaand. Hopelijk op tijd voor het debat. Vriendelijke groeten, 10.2.e

---

Van: 10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 09:50
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur

Dank.

Moeten we nog 2 bullets toevoegen tav de Ramadan voor al schier vragen over komen?

Dat dit de speciale aandacht heeft en minister in gesprek is met vertegenwoordigers.

Groet

Verzonden met BlackBerry Work
www.blackberry.com

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Datum: maandag 06 apr. 2020 6:28 PM
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: FW: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur

Vanuit AZ kwam nog het verzoek voor een actuele spreeklijn over de Erediensten voor de MP voor het debat van woensdag. Hierbij deze spreeklijn.

10.2.e
Van: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: maandag 6 april 2020 18:20
Aan: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur

Dag 10.2.e,

Veel dank voor je snelle reactie. N.a.v. ons telefoongesprek net hierbij de definitieve versie van de spreektekst nog ter info.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.g

Verzonden: maandag 6 april 2020 18:02

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur

Dag 10.2.e ,

Dank nog voor je input op de JenV-brief. Morgenochtend wordt het concept besproken in de BR en komen we op de lijn voor het vervolg.

In de tussentijd een andere vraag. AZ wil ter voorbereiding op het debat van woensdag graag een aanvullende spreeklijn op wat de MP vorige week heeft gezegd over een (volledig) verbod op samenkomsten door geloofsgemeenschappen. Aan de hand van het stenogram van vorige week en de input die jij voor de brief hebt aangeleverd heb ik alvast een aanzetje gemaakt voor een spreeklijn voor de MP (zie bijgevoegd).

Zou jij hier even naar willen kijken en willen aanvullen/aanpassen waar nodig? Weet niet of ik alles goed heb geïnterpreteerd en daarnaast heb ik nog enkele verduidelijkende vragen. We kunnen hier morgen ook even telefonisch contact over hebben als je dat prettig vindt.

Hoor graag morgenochtend!

Vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>

Verzonden: maandag 6 april 2020 09:01

Aan: 10.2.g <10.2.g@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR

10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur

Beste collega's,

Hierbij de inzending voor de erediensten. Ik heb me beperkt tot de toezeggingen op dit gebied en de wijze waarop deze zijn opgevolgd.

Suggestie voor de opbouw:

11.1

De erediensten vallen onder de verantwoordelijkheid van Min JenV. Na 4 start het deel van Min Rb.

Vriendelijke groeten, 10.2.e

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e <10.2.e@minjenv.nl>

Van: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>
Verzonden: vrijdag 3 april 2020 17:07
Aan: 10.2.e - BD/DFBC/FBC 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e BD/DGM/DRM/B&S
10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e BD/DFEZ/BKB 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DGPenV/Staf 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
BD/DEIA/EU 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DEIA/EU 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -
10.2.e - BD/PLS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DSenJ/BenD 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e
10.2.e - BD/DSenJ/BenD 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DGM/DRM/B&S
10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e
10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>
CC: 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES
10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.g @nctv.minjenv.nl>
Onderwerp: Uitvraag eerste JenV-brief: deadline maandag 6 april 12.00 uur
Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Afgelopen week heeft de BR ingestemd met het voorstel dat we met betrekking tot Corona-maatregelen die door JenV-organisaties worden getroffen streven naar een gezamenlijke brief waarmee we de TK informeren over (de voortgang van) deze maatregelen. NCTV Parlementair heeft deze coördinatie op zich genomen (zie bijgevoegd de nota). Tevens lag in de BR het verzoek voor vanuit iedere DG een contactpersoon aan te leveren. Nog niet vanuit iedere DG is hierop gereageerd, dus voor zover we nog geen reactie hebben ontvangen hebben we de contactpersonen voor het wekelijkse debat aangehouden. We horen graag nog de definitieve namen van DWJZ, DEIA en DGSenB.

Hierbij de eerste vraag om input. In de bijlage treffen jullie een concept-inhoudsopgave van de brief aan. Verzoek aan jullie om **voor maandag 12.00 uur** aan te geven:

1. Of er input verwacht wordt voor de genoemde onderdelen in de brief, en zo ja, wat ongeveer de strekking zal zijn (dit hoeven dus nog geen afgestemde teksten te zijn). Ter inspiratie kan ons overzicht met openstaande VKC-verzoeken, moties en toezeggingen worden ingezien (zie bijgevoegd).
2. Of er overige Corona-gerelateerde onderwerpen in de brief aan de orde moeten komen, die niet vallen onder een van de benoemde kopjes.
3. Evt. suggesties bij de opbouw van de brief/benoemde kopjes in de brief. Dit zal mogelijk ook wijzigen n.a.v. de input die volgt (kopjes worden uiteraard weggehaald als daar geen input voor is).

Wij zullen jullie input dan maandagmiddag verwerken en de ingevulde inhoudsopgave met advies voorleggen aan de (kleine) BR van dinsdagochtend. Indien de BR besluit dat er komende week een brief verstuurd gaat worden, zullen wij jullie vragen om uiterlijk donderdagochtend t/m DG afgestemde teksten voor de brief bij ons aan te leveren. Wij zullen er een geheel van maken en i.s.m. DBO zorgen voor accordering door BWP's met het oog op verzending einde van de week.

Het streven vanaf volgende week is om iedere week op donderdagochtend deze uitvraag te doen, waarbij we dezelfde dag graag reactie van jullie ontvangen, zodat we de opbrengst voor kunnen leggen aan de BR op vrijdag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: donderdag 2 april 2020 17:05
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Factsheet erediensten (praktisch) 2 april 2020

Klopt. Het is geformuleerd als uitzondering op een verbod.
 Zie bijv. de noodverordening van de VR Rotterdam-Rijnmond:

Artikel 2.1. Verboden samenkomsten en evenementen

1. Het is verboden om samenkomsten te laten plaatsvinden, te (laten) organiseren of te laten ontstaan, dan wel aan dergelijke samenkomsten deel te nemen.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op de volgende samenkomsten, mits de aanwezigen te allentijde ten minste 1,5 meter afstand houden tot de dichtstbijzijnde persoon:

- a. wettelijk verplichte samenkomsten, zoals vergaderingen van gemeenteraden, mits daarbij niet meer dan honderd personen aanwezig zijn, alsook vergaderingen van de Staten-Generaal;
- b. samenkomsten die nodig zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties, mits daarbij niet meer dan honderd personen aanwezig zijn;
- c. uitvaarten en huwelijksvoltrekkingen, mits daarbij niet meer dan dertig personen aanwezig zijn;
- d. samenkomsten waarbij het recht zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden als bedoeld in artikel 6 van de Grondwet wordt uitgeoefend, mits daarbij niet meer dan dertig personen aanwezig zijn.

Groet,

10.2.e

10.2.e
 Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
 tel. 10.2.e
 e-mail: 10.2.e@minjenv.nl

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 16:46
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR ; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Factsheet erediensten (praktisch) 2 april 2020

10.2.e

Ik krijg net een concept aanwijzing onder ogen waar men mee bezig is en waarin dit als uitzondering op alle overige samenkomsten staat opgenomen. 11.1

- a. samenkomsten van religieuze of levensbeschouwelijke aard, mits daarbij niet meer dan 30 personen aanwezig zijn.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 2 april 2020 15:55

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Factsheet erediensten (praktisch) 2 april 2020

Dag 10.2.,

Hierbij een schone en iets aangepaste versie van de factsheet art 6 Gw. 11.1

De nota over de samenkomsten stuur ik je separaat toe.

Groet,
10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e @minbzk.nl>
Verzonden: woensdag 8 april 2020 13:53
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Debat 8/4

PS prima lijn, goed praktisch gehouden

1
0

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 8 april 2020 13:42
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Debat 8/4

Verzonden met BlackBerry Work
www.blackberry.com

Van: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Datum: dinsdag 07 apr. 2020 5:47 PM
Aan: 10.2.e, 10.2.e @minbzk.nl>, Kiersch, mr. E.D.G. - BD/DWJZ 10.2.e @minjenv.nl>, 10.2.e @minaz.nl, 10.2.e @minaz.nl>, 10.2.e BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: FW: Debat 8/4

Beste Ellen, 10.2.e en 10.2.e,

Hierbij de update van de Erediensten en een nieuwe spreeklijn met het oog op de aanstaande ramadan zoals vanmiddag aangeleverd bij het JenV coördinatiepunt ten behoeve van het debat van morgen.

Ik kreeg van onze parlementair coördinator door dat de antwoorden op de Kamervragen van GL komende dinsdag in concept binnen moeten zijn. buiten reikwijdte Wob-verzoek
 Vriendelijke groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 14:36
Aan: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>
CC: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Debat 8/4

Beste collega's,

Hierbij de stand van zaken vanuit de Erediensten (in renvooi opgenomen in het dossier) en een nieuwe spreeklijn voor de MP over de huidige situatie en de inzet van de Minister voor de Erediensten m.b.t. de komende vastenmaand, Ramadan.

Vriendelijke groeten, 10.2.e

Van: 10.2.g [redacted] <[redacted]@nctv.minjenv.nl>
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 14:22
Aan: 10.2.e [redacted] - BD/PNI <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/PSD <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/PSD <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DGPenV/PVC/VC <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/NCC/ECR <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DGM/DMB/AO&T <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DGM/DRM/KS <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DRC/CV <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DSenJ/BenD <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DEIA/EU <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DGPenV/Staf <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/NCC/ECO <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/KS <[redacted]@nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR <[redacted]@minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR <[redacted]@minjenv.nl>

Onderwerp: Debat 8/4

Beste collega's,

Morgen is er weer een debat inzake Covid-19. Het staat voorsnog gepland van 14:00 uur tot 19.00 uur. Voorsnog gaan we uit van dezelfde opzet als vorige week, met de MP en MVWS namens het kabinet. De MP zal de vragen op het terrein van Justitie beantwoorden. Vanuit de NCTV zal er iemand in de ambtenarenkamer aanwezig zijn om te helpen met de beantwoording.

Bijgaand het dossier zoals we dat voor vorige week hebben voorbereid. De vraag aan jullie is:

- Te bezien of er op jullie onderwerpen een update moet komen;
- Aan te geven of er nieuwe onderwerpen zijn die mogelijk een rol gaan spelen tijdens het debat van morgen;
- Zijn jullie wederom de contactpersonen voor jullie DG/onderwerpen die we morgen tijdens het debat kunnen vragen om antwoorden te schrijven, indien noodzakelijk?

Graag van jullie allen een reactie, morgen uiterlijk 10.00 uur. Natuurlijk is e.e.a. mede afhankelijk van de besluitvorming van vandaag, dus wellicht dat we op details morgen vlak voor het debat nog bij jullie komen voor nadere vragen.

Alvast dank,

Het parlementair team covid-19 NCTV

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: maandag 6 april 2020 16:32
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Nota gesprek Min JenV - Contactorgaan Moslims en Overheid, woensdag 8 april

Ha 10.2.e

Mooie nota!

Kleinigheidje: in de eerste zin bovenaan p. 4 is het woordje "op" weggevallen.

Groet,

10.2

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW**Verzonden:** maandag 6 april 2020 16:01**Aan:** 10.2.e - BD/DWJZ/SBR**CC:** 10.2.e - BD/DWJZ/SBR**Onderwerp:** FW: Nota gesprek Min JenV - Contactorgaan Moslims en Overheid, woensdag 8 april

Ter info. Ik heb 10.2.e laten weten dat ik er een blik op zal werpen voor evt. suggesties.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>**Verzonden:** maandag 6 april 2020 15:53**Aan:** 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>**Onderwerp:** FW: Nota gesprek Min JenV - Contactorgaan Moslims en Overheid, woensdag 8 april

11.1

buiten reikwijdte Wob-verzoek

buiten reikwijdte Wob-verzoek

10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW**Verzonden:** maandag 6 april 2020 15:39**Aan:** 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DRC/CV

10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DRC/CV 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e -

BD/DRC/CV 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>;

10.2.e - BD/PACT 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e -

BD/DWJZ/JZ' 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/PLS 10.2.e @nctv.minjenv.nl>;

10.2.e - BD/PACT 10.2.e @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/BP&E 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DCOM/P&B

<c.s.van.der.meer@minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DBO/ADVIES 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e

10.2.e - BD/DBO 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Nota gesprek Min JenV - Contactorgaan Moslims en Overheid, woensdag 8 april

Beste collega's,

Vrijdagmiddag werd duidelijk dat Min JenV graag z.s.m. spreekt met vertegenwoordigers uit de moslimgemeenschap o.a. over de aanstaande ramadan. Dat gesprek vindt komende woensdag van 9:00 tot 10:00 uur plaats op het ministerie.

Hierbij de nota voor dat gesprek. Hopelijk lukt het jullie om daar vandaag nog op te reageren? Uiterlijk morgen om 12:00 uur wordt de nota in Ibabs aangeleverd en probeer ik een fysiek stuk bij DBO af te laten geven. Er zal geen afstemming via digijust plaatsvinden.

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Vast veel dank voor het meedenken en excuus voor de korte termijn reactietermijn. Mocht je een nuttige bijdrage hebben maar wordt het aanleveren daarvan binnen de geboden tijd moeilijk laat dat dan ook gerust weten, dan ga ik op zoek naar een oplossing.

10.2.e

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e [REDACTED]
email 10.2.e [REDACTED] [@minjenv.nl](mailto:[REDACTED]@minjenv.nl)
Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e [REDACTED]
email 10.2.e [REDACTED] [@minjenv.nl](mailto:[REDACTED]@minjenv.nl)

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 8 april 2020 10:49
Aan: 10.2.g 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e
 BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
Onderwerp: RE: JenV-brief corona 9/4

Beste collega's,

De vastenmaand start 23 april. Gaat er voor die tijd nog een JenV brief uit? 11.1

Ik heb voor het debat van vanmiddag wel vast een spreeklijn over de ramadan aangeleverd.

(Zojust heeft de minister met vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap gesproken o.a. over de aanstaande ramadan. 11.1

Akkoord met tekstvoorstel.

10.2.e

Van: 10.2.g
Verzonden: woensdag 8 april 2020 10:25
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: JenV-brief corona 9/4

Hoi 10.2.e,

10.2.e heeft gisteren op basis van jullie eerdere wisselingen onderstaande tekst geschreven voor de JenV-brief. 11.1

Maar sowieso goed als jij vast kijkt of onderstaande akkoord is vanuit DWJZ. Lukt dat vandaag voor 14.00 uur?

Vast veel dank!

Groet,

10.2.e

reeds openbaar: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/09/tk-stand-van-zaken-coronamaatregelen-in-de-justitie-veiligheids-en-migratieketen>

In de debatten over de ontwikkelingen rondom het coronavirus van 12 maart en 1 april jl. is met uw Kamer gesproken over het naleven van de coronamaatregelen, in het bijzonder het verbod op samenkomsten, door geloofsgemeenschappen. Daarin is aangegeven dat de geloofsgemeenschappen zelf reeds verantwoordelijkheid nemen om de maatregelen na te leven, zoals het zo veel mogelijk online samenkomen. Op verzoek van uw Kamer is toegezegd dat de minister van Justitie en Veiligheid in contact treedt met de geloofsgemeenschappen om toelichting te geven waarom de ingrijpende maatregel van het verbieden van samenkomsten genomen moet worden en te benadrukken dat het niet de bedoeling is om de bovengrens van 30 personen op te zoeken.

De minister van Justitie en Veiligheid houdt nauw contact met de koepelorganisaties van verschillende kerkgenootschappen (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, Contactorgaan Moslims en Overheid, Hindoeraad, Boeddhistische Unie). Kort nadat de maatregel verbod op samenkomsten was afgekondigd hebben de koepelorganisaties na overleg met de minister van Justitie en Veiligheid in een verklaring aangegeven dat zij de

komende tijd zo veel mogelijk online en in een zo klein mogelijke setting bij elkaar zullen komen. Afgelopen week is bekend geworden dat een enkele kerk nog wel de grenzen van de maatregelen heeft opgezocht. Daarop heeft er overleg plaatsgevonden tussen de minister van Justitie en Veiligheid en de vertegenwoordigers van deze kerken en zijn de betreffende kerken hierop aangesproken door hun kerkelijke vertegenwoordiger met de dringende oproep om de kerkdiensten zo klein als noodzakelijk wordt geacht te houden. Daarbij is aangegeven dat het genoemde aantal van 30 personen bedoeld is als maximum voor bijzondere diensten, zoals een uitvaart, niet als streefgetal voor reguliere diensten. Minister Grapperhaus blijft, in zijn rol als minister voor de erediensten, in contact met de geloofsgemeenschappen hierover.

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 12:12

Aan: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: JenV-brief corona 9/4

11.1 10.2.e

10.2.e

Kaadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e
email 10.2.e @minjenv.nl

Van: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 09:58

Aan: 10.2.e - BD/DGM/DRM/B&S 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/STAF_DGSenB

10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e - BD/DFEZ/BKB 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DFBC/FBC

10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: JenV-brief corona 9/4

Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Vanmorgen is bijgaande inhoudsopgave voor de eerste JenV-brede coronabrief goedgekeurd in de kleine BR. Bedoeling is dat de brief donderdag wordt verstuurd, wat betekent dat we aan een strak tijdschema zijn gebonden.

Graag ontvangen wij daarom uiterlijk morgen om 14.00 uur de teksten per onderwerp. Deze dienen t/m DG te zijn afgestemd. Wij zorgen dan dat het één lopende brief wordt en doen die woensdag einde van dag de lijn in (via NCTV, DBO, SG naar bewindspersonen). Jullie DG's zullen de uiteindelijke brief ter info ontvangen. Als dit proces moeilijkheden oplevert hoor ik het graag, dan kijken we even wat haalbaar is.

Daarnaast nog wat aandachtspunten voor de teksten:

- 11.1

@10.2.e voor het stukje erediensten gebruiken we jouw eerder aangeleverde input en de spreeklijn die 10.2.e gisteren heeft gemaakt. Ik stuur je later vandaag wat we willen opnemen, dan kan je nog even meelesen en het eventueel nog voorleggen aan iemand binnen dWJZ. Akkoord?

Groet,
10.2.e

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: woensdag 8 april 2020 11:43
Aan: DWJZ Stukkenstroom - DWJZ; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e -
BD/DBO/ADVIES; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DBO
Onderwerp: conference call kerkelijke vertegenwoordigers - Min JenV, 9 april
Bijlagen: Conference call Min JenV- kerkelijke vertegenwoordigers d.d. 9 april.docx

Beste collega's,

Hierbij de nota aan Min JenV voor zijn conference call met de kerkelijke vertegenwoordigers van morgenmiddag.

Ik sprak met DBO af dat dit stuk direct in iBabs kan worden opgenomen. Hierbij dan ook het vriendelijke verzoek aan de collega's van DWJZ Stukkenstroom om dat te doen (conference call van 15:15 uur) met het verzoek om ook een gedrukt exemplaar van de nota bij het secretariaat van de minister af te geven.

Dank voor dat alles, 10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/SBR
Verzonden: donderdag 9 april 2020 16:34
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
CC: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; NCTV - Juridisch Advies - NCTV
Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden
Bijlagen: Groenlinks vraag 5 - opm. 10.2.e.docx

Dag 10.2.e,
Zie mijn revisies en opm.

Groet,

10.2.e

10.2.e
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken | Sector Staats- en bestuursrecht
tel. 06 10.2.e
e-mail: 10.2.e@minjenv.nl
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: donderdag 9 april 2020 15:58
Aan: NCTV - Juridisch Advies - NCTV; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Dag 10.2.e
Bijgaand ook mijn suggesties en opmerkingen. 10.2.e zal er ook nog een blik op werpen, maar hij is nu nog druk met beantwoording van vragen over een Spoedwet.

Groet,

10.2.e

Van: NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 9 april 2020 15:30
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Hoi 10.2.e,

Bijgevoegd een aantal suggesties.

Groet 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: donderdag 9 april 2020 11:40
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Hey 10.2.e,

Ik zal vanmiddag inhoudelijk reageren. Voor jou nog goed om te weten dat we vanmiddag tussen 14 en 15u weer interdepartementaal overleg hebben over samenkomstverbod woning en openbare manifestaties. 11.1

Gr 10.2.e

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>
Verzonden: woensdag 8 april 2020 19:53
Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR

10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies -
NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Beste collega's,

Hieronder mijn voorstel voor de beantwoording van de Kamervraag van GL.

11.1

Mijn voorstel is dan ook dat we tot morgen 18:00 uur de tijd nemen om te komen tot die gemeenschappelijke lijn. Ik stuur het conceptantwoord dat er dan ligt aan BZK/10.2.e om hem genoeg tijd te bieden om te reageren.

10.2.e weet dat hij morgen rond 18:00u ons concept kan verwachten. Ik zie jullie reactie op het conceptantwoord graag tegemoet.

Vast veel dank voor het meedenken, 10.2.e

Kunt u aangeven welke juridische mogelijkheden er zijn om, mocht blijken dat het toch verstandig zou zijn, religieuze bijeenkomsten van minder dan dertig personen te verbieden?

11.1

Kunt u hierbij ook specifiek ingaan op de vraag wat de minister-president tijdens het plenaire debat van 1 april 2020 precies bedoelde met de toezegging: 'dan zal Grapperhaus niet aarzelen om via deskundigen voor te stellen om extra maatregelen te nemen'? Welke extra maatregelen zouden dit kunnen betreffen?

11.1

Van: 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 12:31

Aan: Parlementair - DGPenV 10.2.g @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DFBC/FBC

10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Input gevraagd: antwoorden op KV Klaver inz. coronacrisis

Hi collega's,

Gisteren ontvingen wij bijgaande Kamervragen, waarvan VWS de coördinatie op zich zal nemen. Een aantal vragen (4 stuks) ligt op JenV-terrein. Aangezien het niet makkelijk bij 1 DG in te delen was, nemen wij vanuit NCTV Parlementair de coördinatie op ons voor deze set. Bij dezen het verzoek aan jullie om input te leveren voor de beantwoording:

- DWJZ (10.2.e) → vraag 5 over verbieden religieuze samenkomsten
- DGPenV (via staf) → vraag 10 over optreden veiligheidsregio's i.r.t. toerisme
- DGRR (via staf) → vraag 12 en 13 over corona i.r.t. seksindustrie.

@10.2.e (of andere PenV-staffer), willen jullie dit uitzetten bij de dossierhouder binnen jullie DG? Dank!

Graag ontvang ik uiterlijk volgende week dinsdag einde dag jullie input op deze vragen. Wij zullen vanaf hier – als gehele beantwoording gereed is – een DJ-lijn starten die via NCTV naar DBO en verder gaat. Verzoek dus de door jullie opgestelde antwoorden zelf (waar nodig) met jullie interne lijn af te stemmen.

Groet,

10.2.e

10.2.e

- BD/DWJZ/JZW

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Verzonden: dinsdag 14 april 2020 12:53
Aan: 10.2.e; NCTV - Juridisch Advies - NCTV; 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW
Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden
Bijlagen: Kamervraag GL verbod religieuze bijeenkomsten.docx

Beste collega's,

Hierbij de eindversie van het antwoord op de Kamervraag.

Bij verdere afstemming hiervan zal ik aangeven dat het antwoord is afgestemd met Sector SBR, Cluster Mensrechten, NCTV Juridisch Advies en (ambtelijk) BZK.

Dit antwoord gaat mee in de tweede JenV verzamelbrief COVID-19. Donderdagmiddag moeten daar de afgestemde passages voor worden aangeleverd.

10.2.e ik bel je nog even voor verder afstemming hierover.

Hartelijk dank voor jullie snelle en duidelijke reacties steeds, vriendelijke groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 14 april 2020 12:03

Aan: NCTV - Juridisch Advies - NCTV ; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Dank 10.2.e

Verder even praktisch:

- kan ik svp de eindversie ontvangen?
- gaat dit antwoord separaat de lijn in bij jullie, of samen met de antwoorden op de andere vragen van GrL van 6 april van deze zelfde set?

Gr 10.2

Van: NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 14 april 2020 11:57

Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>;

10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e

10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

CC: NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Collega's,

11.1

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

Verzonden: dinsdag 14 april 2020 08:53

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW

10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies

- NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Hi,

11.1

Gr 10.2

Van: 10.2.e . - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 13 april 2020 22:38

Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>;

10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV

10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Beste collega's,

10.2.e en ik hebben nog even gepuzzeld en kwamen hierop uit.

10.2.e , 11.1

Vriendelijk groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

Verzonden: vrijdag 10 april 2020 10:17

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

PS 2 - 11.1 , maar

moeten we anders ook di.ochtend dan maar even bespreken,

Grt 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 10 april 2020 10:05

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

PS 10.2.e , n.a.v. je zin 10.2. dan informeer ik jou ook zodat je weet wat we hier de lijn in sturen." geef ik je voor de zekerheid toch nog mee dat het antwoord op deze vraag 5 - evenals de antwoorden op de andere vragen uit deze set vragen van GrL - ook hier de lijn in moet.

Laten we dat dinsdagochtend dan even goed kortsluiten, incl. akkoord op die laatste drie zinnen, voordat eea de lijn in gaat. Moeten we snel uit kunnen komen lijkt me.

Alvast fijn weekend,

Mvg 10.2

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: donderdag 9 april 2020 19:31

Aan: 10.2.e @minbzk.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Beste collega's,

Zo komen we nog ergens! Volgens mij kon ik alle voorstellen verwerken.

Ik zal op dinsdag, voor het aanleveren van het concept antwoord bij ons parlementair team, afstemmen met 10.2.e over de laatste 3 zinnen. 10.2. dan informeer ik jou ook zodat je weet wat we hier de lijn in sturen. 11.1

Vast fijne dagen toegewenst, 10.2.e

Van: 10.2.e @minbzk.nl>

Verzonden: donderdag 9 april 2020 17:41

Aan: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

CC: 10.2.e BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV 10.2.g @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/SBR 10.2.e @minjenv.nl>; 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Beste 10.2.e e.a.,

Dank hiervoor. Hierbij alvast mijn eerste reactie.

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Mvg,

10.2

Van: 10.2.e - BD/DWJZ/JZW 10.2.e @minjenv.nl>

Verzonden: donderdag 9 april 2020 17:24

Aan: 10.2.e [redacted] @minbzk.nl>

CC: 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; NCTV - Juridisch Advies - NCTV

10.2.g [redacted] @nctv.minjenv.nl>; 10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/SBR 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>; 10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted] - BD/DWJZ/JZW 10.2.e [redacted] @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamervraag GL juridische mogelijkheden religieuze bijeenkomsten verbieden

Beste 10.2.1,

Mede namens onze 10.2.e [redacted], 10.2 [redacted] en NCTV Juridisch Advies (10.2.e [redacted]) stuur ik je hierbij het JenV antwoord (in concept) op de Kamervraag van GL. Er staan van nog 2 punten open in de beantwoording. 11.1

buiten reikwijdte Wob-verzoek

[redacted]. Dinsdag moet ik een concept

antwoord aanleveren bij onze COVID coördinatie club. 11.1

Veel dank voor jullie snelle en zeer bruikbare bijdragen, 10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]

Raadadviseur

Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG
Tel. 10.2.e [redacted]
email 10.2.e [redacted] @minjenv.nl
Section Legal Affairs and Legislative policy
Department of Legislation and Legal Affairs
Ministry of Security and Justice
P.O. Box 20301,
2500 EH THE HAGUE
tel. 10.2.e [redacted]
email 10.2.e [redacted] @minjenv.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security